

שירי אזכרה

פרשת

שופטים

תשפ"ג

323

משיעוריו השבועיים של

הגה"צ הרב אליעזר ברלנד שליט"א

תוכן

שיעורים

- 3 שעור שנקמסר בסעודה שלישית שבת קדש פְּרַשֶׁת רְאֵה
14 שעור לדת"ל ליל שליש אור לכ"ח אב פְּרַשֶׁת שׁוֹפְטִים

- 34 והתקדשתם: מתיא בן חרש
36 הפרשה: שלום בית

מורינו הרב בסידור
קידושין השבוע

נכתב ונערך
על ידי

שעל ידי

כל המעוניין להשתתף בהדפסת שני ספרי מורינו
הרב החדשים או להנציח ניתן ליצור קשר בטל,

058-3289-318

***9148**
הקו של ברסלב

דעם רעבינס' ליין: The Rebbe's line
ארה"ב: 18.456.400007 || אירופה: 4433.03900.474

הקו המאחד ביותר
להתחדשות והתרחבות שלא היו מעולם

ארץ ישראל: 02.800.8.800 || אוקראינה: 9.4710.5602 (38)

התמונות באדיבות:

אחרי הצדיק
אמן - ליין

בהסעות
הקליניקה
מרכז רפואי למהדרין

ד"ר רז

קליניקה מקצועית למהדרין

השיעורים באדיבות
קו בית המדרש של
מורינו הרב שליט"א
02-5825820

שִׁיעוּרִים

שְׁעוֹר שְׁנִמְסָר בְּסֻעֻדָּה שְׁלִישִׁית שַׁבַּת קֹדֶשׁ פְּרָשַׁת רָאָה

א' יח, (לט).

אֲנִי נִוְלַדְתִּי חֲמֵשׁ דְּקוֹת מִסְטָלָה
מְאָרִיס, בֵּית הַיּוֹלְדוֹת שְׁנוֹלְדְתִּי
קָרְאוּ לוֹ "עֲזָרָא", וְזֶה הָיָה חֲמֵשׁ
דְּקוֹת מִסְטָלָה מְאָרִיס, וְאַחֲרֵי זֶה
הֵינִנוּ עוֹלִים שָׁם כָּל יוֹם עִם אָבָא
שְׁלִי, עִם אִמָּא שְׁלִי, עַד שֶׁעָבְרָנוּ
לְצַד הַשְּׁנִי שֶׁל חִיפָה, לְצַד שֶׁל
חֲלִיסָה לְרֹחוֹב זְבוֹלוֹן.

אֲזַי כָּל יוֹם צָרִיכִים לִהְיוֹת, וְלֹא
לְוֹתֵר עַל הַכְרָמֶל אֲף פַּעַם, שָׁם
יֵרְדָה אִשׁ מִהַשְּׁמַיִם, שָׁם צָעֲקוּ
"ה' הוּא הָאֱלֹקִים ה' הוּא
הָאֱלֹקִים", אָדָם יָדַע שֶׁ"ה' הוּא
הָאֱלֹקִים", וְאָז כָּל עַם יִשְׂרָאֵל
עָשָׂה תְּשׁוּבָה [-].

וְכִי עָכְשִׁיו קָרְאָנוּ עַל הַכְרָמֶל,
שֶׁהַכְרָמֶל זֶה לִפְנֵי בְרִיאַת הָעוֹלָם,
כְּתוּב (יִרְמְיָהוּ מו', יח): "כִּי כְּתוּב
בְּהָרִים וּבְכְרָמֶל בְּיָם יָבוֹא" קָרְאָנוּ
אֵת זֶה בְּהַפְטָרָה שֶׁל פְּרָשַׁת בֹּא,
בְּהַפְטָרָה שֶׁל פְּרָשַׁת בֹּא כְּתוּב
"כִּי כְּתוּב בְּהָרִים וּבְכְרָמֶל בְּיָם
יָבוֹא", כִּי הַכְרָמֶל הָיָה בְּיָם,
מְצָאוּ מְאָבְנִים, מְצָאוּ דָגִים, כָּל
מִינֵי דָגִים עֲתִיקִים מִלִּפְנֵי שְׁלֹשׁ
אַלְף שָׁנָה, מְצָאוּ עַל הַכְרָמֶל,
קוֹרְאִים לָזֶה "מְאָבְנִים", סֶרְטָנִים,
דָּגִים, כָּל מִינֵי חַיּוֹת יָם. אֲזַי כָּל
אֶחָד צָרִיךְ לִיסַע לְכְרָמֶל מִינִימוֹם
פַּעַם בְּשָׁבוֹעַ, שָׁם יֵרְדָה אִשׁ
מִהַשְּׁמַיִם [וְכָל הָעָם זָעָק: "ה' הוּא
הָאֱלֹקִים ה' הוּא הָאֱלֹקִים" (מְלָכִים)

מִרְאֵי מְקוֹמוֹת וְהַעֲרוֹת

חֲצִי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

¹ אֲף אֶחָד לֹא נוֹסֵעַ לְסְטָלָה מְאָרִיס, עָכְשִׁיו רַק
הַוְלָכִים לְאוּנִיבֶרְסִיטֶה, עוֹלִים עַל הַגֶּג וְרוֹאִים

כִּי אֵיזָבֵל הִיָּתָה רַק רוֹקְדָת, כָּל הַיּוֹם רַק רוֹקְדָת. לָכֵן אֵלֶיהָ הִנָּבִיא לֹא הָרַג אוֹתָהּ, רַק רוֹקְדָת, קוֹפֶצֶת וְרוֹקְדָת, אֲזוּ נִשְׁאָרוּ לָהּ הָרִגְלִים, הַכְּלָבִים לֹא אָכְלוּ אֶת כַּפּוֹת הָרִגְלִים וְלֹא אָכְלוּ אֶת כַּפּוֹת הַיָּדִים, הִיא רַק הִיָּתָה רוֹקְדָת, קוֹפֶצֶת, רוֹקְדָת, קוֹפֶצֶת.

אָדָם צָרִיף כָּל הַיּוֹם לְקַפֵּץ — "וְהָיָה עֶקֶב" (דְּבָרִים ז, יב) — לְהַקְפִּיץ אֶת הָעֶקֶבִּים, כָּל הַיּוֹם לְהַקְפִּיץ אֶת הָעֶקֶבִּים, אֲסוּר שֶׁהָעֶקֶבִּים יִהְיוּ עַל הָרִצְפָּה בְּכֻלָּל. מִהֲרַגַע שֶׁהִתִּינוּק נוֹלֵד, אֲסוּר שֶׁהוּא יִדְרֹךְ עַל הָרִצְפָּה, צָרִיכִים מִיָּד לְהָרִים אוֹתוֹ שְׁלֹא יִדְרֹךְ עַל הָרִצְפָּה. לָכֵן אִם אָדָם מוֹצֵא עֵגֶל בִּבְטֵן שֶׁל הָאִמָּא שְׁלוֹ, שֶׁל הַפָּרָה, שֶׁל הַכֶּבֶשֶׂה שֶׁל הָעִז, הָעֵגֶל מִתָּר בְּאֲכִילָהּ, גַּם הָעִז מִתָּר בְּאֲכִילָהּ, הַגָּדִי וְהַטָּלָה, [כֹּל עוֹד הַעוֹבֵר לֹא דֹרֵךְ עַל הָאָרֶץ, כִּי כָּל זְמַן שֶׁאִדָּם לֹא יִדְרֹךְ עַל

הָאָרֶץ לֹא יִצְטָרֵךְ לַעֲבוֹר שְׁחִטָּה וְשֹׁאֵר יִיסוּרִים] ^[2].

וְעַכְשָׁיו מְדַבְּרִים עַל זֶה שֶׁ"ה' הוּא הָאֱלֹקִים", שֶׁעַכְשָׁיו זֶה אֵלֶיהָ הִנָּבִיא. עַכְשָׁיו זֶה "שְׁמִתִּי כְּדָכַד שְׁמִשְׁתִּין" (יְשַׁעְיָהוּ נד, יב), כְּדָכַד זֶה שְׁלֹשִׁים אֲמָה. [כְּדֵרֶשׁ רַבִּי יוֹחָנָן, וְהָיָה תַלְמִיד אֶחָד שֶׁרָאָה מְלָאכִים בָּיִם חוֹצְבִים וּמִסְתַּתִּים אֲבָנִים כָּאלוֹ וְחִזְרוּ לְרַבִּי יוֹחָנָן וְאָמְרוּ לוֹ שֶׁ"אֲבָן רָאָה כְּדַבְּרִיו", אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹחָנָן: אִם לֹא רֹאֵת לֹא הָאֲמֻנָה? נִתְּנוּ בּוֹ עֵינָיו וְנִשְׁאָרוּ גַל שֶׁל עֲצָמוֹת] מְנַחֵם שָׁאֵל, נִחְמָן מְנַחֵם: אֵיךְ הוּא רָאָה מְלָאכִים, רָשַׁע מְרָשָׁע? אֲפָשָׁר עוֹד לְרֹאוֹת אֶת הָעֲצָמוֹת שְׁלוֹ בְּטַבְּרִיָּה. ^[3] הוּא הָיָה תַלְמִיד טוֹב, אָבֵל רָשָׁע מְרָשָׁע. [וּמִתְרַץ:] אָבֵל, גַּם בְּלָעַם רָאָה מְלָאכִים. אֲזוּ כִּמְהָ שֶׁאָדָם יוֹתֵר רָשָׁע הוּא רוֹאֶה יוֹתֵר מְלָאכִים. הֵגֵר רָאֵתָה מְלָאכִים, הֵגֵר רָאֵתָה, וְשָׂרָה לֹא. "הִגַּם הָלֵם רָאִיתִי אַחֲרֵי רֹאִי" (בְּרֵאשִׁית טז, יג), אֲזוֹ הֵגֵר — שֶׁהִיא הִיָּתָה רָשָׁעִית — הִיא רָאֵתָה מְלָאכִים, וְשָׂרָה —

❧ מִרְאֵי מְקוֹמוֹת וְהַעֲרוֹת ❧

³ אֵתָה הֵייתָ בְּטַבְּרִיָּה? רֹאֵתִי אֶת הָעֲצָמוֹת שְׁלוֹ? שֵׁם בְּחוּף הַיָּם, שֵׁם מוֹל מְגִדָּל, מוֹל מְגִדָּל יֵשׁ אֶת הָעֲצָמוֹת שְׁלוֹ, אֲנִי רֹאִיתִי אֶת הָעֲצָמוֹת שְׁלוֹ פַּעַם, זֶה חוּף מוֹל מְגִדָּל, כְּשֶׁהוֹלְכִים יֵשֶׁר יֵשֶׁר מְגִיעִים שֵׁם לְחוּף הַיָּם רוֹאִים שֵׁם אֶת הָעֲצָמוֹת שֶׁל הַתַּלְמִיד הָהוּא.

² כָּל אֶחָד יָבִיא לְשַׁעוֹר הַבָּא גָּדִי, אֵתָה לְשַׁעוֹר הַבָּא מִבֵּיא גָּדִי, כָּל אֶחָד צָרִיף לְהִבִּיא גָּדִי לְשַׁעוֹר הַבָּא. אִם הַגָּדִי בִּבְטֵן שֶׁל הָאִמָּא, מִתָּר לְאָכֵל אוֹתוֹ כִּכְהָ, נִעְשָׂה פֹה "עַל הָאֵשׁ", נִעְשָׂה פֹה "עַל הָאֵשׁ", נִצְלָה פֹה גָּדִיִּים, נִצְלָה פֹה אֶת כָּל הַגָּדִיִּים נִצְלָה פֹה.

לא, שְׁרָה לא רָצְתָה לְרֹאוֹת מְלָאָכִים.

כִּי אָדָם בָּא לְעוֹלָם לְרֹאוֹת מְלָאָכִים, בְּשִׁבִּיל זֶה אָדָם נוֹלָד — לְרֹאוֹת מְלָאָכִים. וְהָאֶתוֹן רָאָתָה מְלָאָכִים, הָאֶתוֹן רָאָתָה אֶת מְלָאָךְ ה', אֶפְשָׁר לְרֹאוֹת מְלָאָכִים. אָדָם, כָּל הַמְּלוּוֶה מְלָכָה, כָּל הַשִּׁירִים זֶה לְרֹאוֹת מְלָאָכִים. אָדָם הוּא מְלוּוֶה עַל יְדֵי מְלָאָכִים, כְּתוּב בְּזֹהָר שְׁאִיךְ שְׁאָדָם נוֹלָד, בְּזֹהָר בְּרֵאשִׁית דָּף ה', שְׁאִיךְ שְׁאָדָם נוֹלָד יֵשׁ לוֹ חֲמֵשׁ מְלָאָכִים, לְפִי רִשְׁבִּי זֶה חֲמֵשׁ וּלְפִי רַבֵּן גַּמְלִיאֵל יֵשׁ לוֹ אַרְבַּע אוֹ שְׁתֵּים. אֲזִי מְתִי שֶׁהִילָד נוֹלָד, אֲזִי מְלָאָכִים שׁוֹמְרִים עָלָיו, כִּי הוּא כָּל רִגְעַ נּוֹפֵל, אֵיךְ הוּא חִי? הוּא הִיָּה צָרִיךְ לְמוֹת מִהַנְּפִילָה הָרֵאשׁוֹנָה. יֵשׁ לוֹ מְלָאָכִים שְׁשׁוֹמְרִים עָלָיו, בְּרִגְעָ שֶׁהוּא נוֹלָד — חֲמִשָּׁה מְלָאָכִים מְלוּיִם אוֹתוֹ.

אָדָם בָּא לְעוֹלָם שֶׁחֲמִשָּׁה מְלָאָכִים יְלוּוּ אוֹתוֹ לְאִיפָה שֶׁהוּא הוֹלֵךְ. אִם אָדָם בָּא לְשׁוּבוֹ בָּנִים, אֲזִי הַמְּלָאָכִים מְלוּיִם אוֹתוֹ. כְּשֶׁאָדָם אוֹמֵר "שְׁלוֹם עָלֵיכֶם", אֲזִי הוּא אוֹמֵר "שְׁלוֹם עָלֵיכֶם"

לְשָׁלֵשׁ מְלוּיִן שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף, כִּי יֵשׁ שְׁשִׁים רְבּוּא מְלָאָכִים, בְּכָל יוֹם בּוֹרְאִים שְׁשִׁים רְבּוּא מְלָאָכִים. אִם אָדָם לוֹמֵד מְשֻׁמוּנָה [בְּבוֹקֵר] עַד שְׁמוּנָה וְחֲצִי — מְעָרִיב, אֲזִי הוּא בִּרְאָ שְׁשִׁים רְבּוּא מְלָאָכִים. עֶשֶׂר שָׁעוֹת זֶה אַרְבַּע מֵאוֹת שְׁמוּנִים אֶלֶף, וְעוֹד שְׁעֵתִים וְחֲצִי זֶה עוֹד מֵאָה עֶשְׂרִים אֶלֶף מְלָאָכִים]. יוֹצֵא: שֶׁמְשֻׁמוּנָה עַד שְׁמוּנָה וְחֲצִי, עִם הַשְּׁחִירִית, עִם הַהִתְבּוֹדְדוֹת, הוּא בִּרְאָ שְׁשִׁים רְבּוּא מְלָאָכִים, וְאֲזִי יֵשׁ מְעָרִיב, בְּחֹשֶׁעַ וְחֲצִי גּוֹמְרִים מְעָרִיב וְאֲזִי כָּלֵם נוֹסְעִים לְעִמְקָה, הַלִּילָה הַזֶּה כָּלֵם נוֹסְעִים לְעִמְקָה, בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכָּלָל, וַיִּלְכּוּ לְבַקֵּר אֶת הַתַּלְמִיד הַזֶּה שֶׁהוּא נִהַפֵּךְ לְגַל שֶׁל עֲצָמוֹת, זֶה מוֹל מְגִדֵּל, כָּל אֶחָד יֵלֵךְ לְבַקֵּר אוֹתוֹ, וַיִּנָּחֵם אוֹתוֹ וַיַּחֲזֹק אוֹתוֹ שֶׁלֹּא יִתְיָאֵשׁ, בְּסוּף הַצַּדִּיק יַחְבֵּר אוֹתוֹ מִחֲדָשׁ. אָמֵן. כָּל אֶחָד הַצַּדִּיק מַחְבֵּר לוֹ אֶת כָּל הַעֲצָמוֹת.

לִכֵּן אוֹמֵר הַפֶּלֶא יוֹעֵץ: שֶׁהַבָּנִים

צָרִיכִים לַעֲעֵק עַל הַהוֹרִים⁴,
הַבְּנִים צָרִיכִים כָּל הַיּוֹם לַעֲעֵק עַל
הַהוֹרִים, כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה,
לְמָה הִבִּיאוּ אוֹתָם בְּטִמְאָה, אִם
אָדָם מִתְגַּבֵּר עַל הַיֶּצֶר הָרָע רַק
חֲמֵשׁ דְּקוֹת — אִזּוּ הַיֶּלֶד יִהְיֶה
צָדִיק, אִם הוּא לֹא יִתְגַּבֵּר עַל
הַיֶּצֶר הָרָע — הַיֶּלֶד יִהְיֶה רָשָׁע,
אִם יֵשׁ לְאָדָם יֶלֶד עִם יֶצֶר הָרָע
הוּא יִהְיֶה רָשָׁע מִרָשָׁע, יִחַלֵּק עַל
הַצָּדִיק, יְדַבֵּר עַל הַצָּדִיק. אֲסוּר
שִׁיחָהּ הַיְחוד עִם יֶצֶר הָרָע,
בְּשׁוֹם אִפֶּן לֹא. אֲצַל מֹשֶׁה לֹא
הָיָה יֶצֶר הָרָע, מֹשֶׁה הָיָה פְּעֻמִּים
כָּל הַחַיִּים, הַרְבֵּה הָיָה שְׁמוֹנָה
פְּעֻמִּים — אֲרַבַּע נִפְטְרוּ וְאַרְבַּע
חַיּוֹ, שְׁלֹמֹה אֲפָרִים הָיָה צָרִיךְ
לְהִיּוֹת מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. כִּי עֲכָשִׁיר
מִתְגַּלֶּה מְשִׁיחַ, בְּשִׁבְתָּ הַזֹּאת

מִתְגַּלֶּה מְשִׁיחַ.

רֹא"ה זֶה רֹאשִׁי תְּבוֹת ר' אִשׁ
ה' שָׁנָה א' לֹל. אֲלוֹל נִקְרָא חֲדָשׁ
הַרְחֻמִּים, בְּאֲלוֹל מִתְגַּלִּים כָּל
הַרְחֻמִּים, אֲלוֹל זֶה אֲרַבַּעִים יוֹם
לִפְנֵי בְרִיאַת הָעוֹלָם, לִפְנֵי יוֹם
כְּפוּר, א' אֲלוֹל זֶה אֲרַבַּעִים יוֹם
לִפְנֵי יוֹם כְּפוּר, שְׁאֵז נִבְרָאוּ כָּל
הַנְּשָׁמוֹת, כָּל הַנְּשָׁמוֹת נִבְרָאוּ
בְּרֹאשׁ חֲדָשׁ אֲלוֹל, כָּל הַנְּשָׁמוֹת.

כִּי אָדָם צָרִיךְ רַק לִשְׁרֹךְ כָּל הַיּוֹם
וְלִרְקֹד כָּל הַיּוֹם, "וְהָיָה עֶקֶב"
(דְּבָרִים ז', יב) — לְהַקְפִּיץ אֶת
הָעֶקֶבִּים, לֹא לְהַנִּיחַ אֶת הָעֶקֶבִּים,
רַק לְהַקְפִּיץ אוֹתָם, שְׁלֹא יִדְרֹכוּ
עַל הָאֲדָמָה בְּכָלֵל, אֲסוּר שִׁיִּדְרֹכוּ
עַל הָאֲדָמָה, אוֹי וְאֲבוֹי אִם הֵם
דוֹרְכִים עַל הָאֲדָמָה, אוֹי וְאֲבוֹי
אוֹי וְאֲבוֹי, אִזּוּ אָדָם נִהְפֶּךְ לַחֲמֹר

מִרְאֵי מְקוֹמוֹת וְהַעֲרוֹת

בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ גִּבֵּר עַל חֲטָאִיו שֶׁהוּא גוֹרֵם רָעָה
לְעַצְמוֹ. וְזוֹ רָעָה חוֹלָה וְאֲכוּרִיוֹתָא גְדוֹלָה יוֹתֵר
מִשׁוּחֲטֵי הִילָדִים, וְאִם הֵיוּ יוֹדְעִים הַבְּנִים שֶׁהוּא
גִּרְמָא לְהֵם בְּנוּיִקִּים הֵיוּ צוֹעֲקִים מִרָעָה עֲלֵיו
בְּאִמּוֹר, לְמָה עֲכַרְתָּנוּ וּבִעוֹן חוֹלְלָתָנוּ. וְכִי יִשְׁאוּ
אֶת עוֹנֵם, אִבּ וְאִם נוֹטִלִים חֵלֶק בְּרֹאשׁ, כִּי הֵם
אֲבוֹת הַטְּמֵאָה וְאִין עַל הַבְּנִים כָּל כֵּךְ אֲשִׁמָּה, כִּי
מֵאֲחֵר שֶׁחִסּוֹד רָעוּעַ וְהַשְׁרֵשׁ רָע וְהַקְלָפָה בְּנִפְשׁ
לוֹטָה מָה יַעֲשֶׂה אוֹתוֹ הַבֵּן וְלֹא יִחְטָא, כִּי נִפְשׁ
רָשָׁע אוֹתָהּ רָע, וְצָרִיךְ עֵמֶל וְטִרְחָה וְיִגְעָה רַבָּה כְּלִי
הַאִי, וְאוֹלֵי יוֹכֵל לְהַפְךָ טְבַעוֹ וּמוֹזְגוֹ הָרָע.

⁴ פִּלֵּא יוֹעֵץ אוֹת ז' וְזוּג

וּמֵאֲחֵר שֶׁאִין אִשָּׁה אֲלֵא לְבָנִים (תַּעֲנִית לֹא א
כְּתוּבוֹת נט, ב) וְכָל שְׁלֵמוֹת הוֹלֵד בְּמַדּוֹת וּבִדְעוֹת
תְּלוּי בִּזְמַן הוֹזוּג וּבִכְנוּת הוֹזוּג, אִי לֹאֵת לוֹ בִּכְח
וְלוֹ בַּחֲלִי יִגְבֵּר אִישׁ לְקִים מִצּוֹתוֹ דְּבַר בַּעֲתוֹ
וְיִתְאֲמֵן בְּמִצּוֹתוֹ אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ לְחַשֵּׁב מַחֲשׁבוֹת
טְהוֹרוֹת זְכוּת וּבְרוּת, וְזֵר לֹא יִקְרַב בְּמַחֲשָׁבוֹתָם
שׁוֹם מַחֲשָׁבָה זָרָה, כִּי קְרוֹב הוּא לְחַיּוֹת בַּעֲלִיתוֹ
בַּעֲלִית זֵנוֹת וְנִפְשׁ הֵם חוֹבְלִים וּבְנִים זֵרִים יִלְדוּ
רַעִים וְחֲטָאִים וְטַפְשִׁים בְּנִים מִשְׁחָתִים כָּל מוֹם
בָּם. וְזֶה יִתְאֲוֵן אָדָם חֵי כְּשִׁישׁ לוֹ תְּרַבּוֹת רָעָה

הכֶּתֶל אִז בָּא פֶּרֶשׁ עֲרָבִי וְרַמֵּס
אוֹתוֹ, אִז כָּל מִי שֶׁהֵלֵךְ לִכְתֹּל
יָדְעוּ שֶׁהוּא יְהוּדִי, אִז אָדָם [צִרִיד
לדעת] שֶׁאֲסוּר לְגוֹר בְּשׁוּם מָקוֹם
אַחַר חוּץ מִירוּשָׁלַיִם, חוּץ מִמִּי
שֶׁנּוֹלַד בְּמָקוֹם אַחֵר, אָבֵל אִם לֹא
נּוֹלַד בְּמָקוֹם אַחֵר — לַעֲזוֹב אֶת
יְרוּשָׁלַיִם זֶה לְצֵאת מִהַפְתָּקָא שֶׁל
יְרוּשָׁלַיִם, אָדָם צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל
שֶׁלֹא יֵצֵא מִהַפְתָּקָא, יֵשׁ פֶּתְקָא
בִּירוּשָׁלַיִם שֶׁשֵּׁם כְּתוּבִים שֶׁל
הַשְּׂמוֹת, בְּרִגְעָה שֶׁאָדָם יֵצֵא
מִהַפְתָּקָא אִז הוּא עוֹבֵר דִּירָה,
הוּא לֹא מִבֵּין שֶׁגִּרְשׁוֹ אוֹתוֹ
מִירוּשָׁלַיִם. אָדָם לֹא בָּא לְשׁוּבוֹ
בָּנִים? גִּרְשׁוֹ אוֹתוֹ מְשׁוּבוֹ בָּנִים,
זֶה לֹא שְׂזָה הַבְּחִירָה שְׁלוֹ, גִּרְשׁוֹ
אוֹתוֹ מְשׁוּבוֹ בָּנִים! הַשְׂכִּינָה
גִּרְשָׁה אוֹתוֹ.

— לְאָדְמָה, אָדָם נִבְרָא עֶפֶר מִן
הָאָדְמָה. כְּתוּב "מַעֲפֵר בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ", בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נִמְצָא
בְּעוֹלָם הַבְּרִיאָה, וְקִדְשׁ קִדְשִׁים
בְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת, יְרוּשָׁלַיִם זֶה
עוֹלָם הַיְצִירָה.

אָדָם חָיֵב לְגוֹר בִּירוּשָׁלַיִם, אֲסוּר
לְגוֹר בְּמָקוֹם אַחֵר, זֶה אֲסוּר
דְּאוֹרִיתָא, אֲסוּר דְּאוֹרִיתָא לְגוֹר
בְּמָקוֹם אַחֵר, אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה
הָיָה אֲסוּר לְגוֹר בִּירוּשָׁלַיִם,
מִהַחֲרָבֵן הָרוּמָאִים לֹא הִרְשׁוּ
לְגוֹר בִּירוּשָׁלַיִם, רַק מִי
שֶׁהִתְחַפֵּשׂ לְרוּמָאִי, אִי אֶפְשָׁר
הָיָה לְגַשֵּׁת לִכְתֹּל, כִּי מִי שֶׁהָיָה
מְגִיעַ לִכְתֹּל הָיוּ הוֹרְגִים אוֹתוֹ,
יָדְעוּ שֶׁהוּא יְהוּדִי. אֶת ר' יְהוּדָה
הַלֵּוִי הָרֶגְנוּ, הוּא הִשְׁתַּטַּח עַל

בית מקדש של אש, כי "ממרום
שלח אש" (איכה א, יג) — כי האש
שירדה בתשעה באב [ושרפה את בית
המקדש], זה היתה אש שהיה צריך
להבנות הבית השלישי. הרב'ה
אומר בתורה רי"ט שה' רצה
לבנות את הבית השלישי.

כתוב בחגי פרק ב': "גדול יהיה
כבוד הבית הזה האחרון מן
הראשון", אז הגוי שאל אותו:
כתוב "האחרון", הגוי שאל את
רבי אליעזר הגדול: כתוב
"האחרון". הוא אמר: לא,
"האחרון" זה לא הכונה הבית
השני, זה הבית השלישי,
"האחרון האחרון" זה הבית
השלישי. "והיה אם לא יאמינו
לך ולא ישמעו לקל האת
הראשון והאמינו לקל האת
האחרון" כתוב בפרשת שמות,
שהוא (- משה רבינו) שפך דם הוא
זרק את המטה וזה נהפך לנחש,
אחרי זה הוא הכניס את היד
ונהיה צרעת, אחרי זה הוא שפך
מים — נהיה דם, אז זה נקרא הנס
האחרון, האחרון הכונה הנס
השלישי — הבית השלישי, כי
עכשיו צריך לרדת הבית

כי השכינה היא רק בשובו בנים,
היום השכינה היא רק בשובו
בנים, כמו שאמר הטאה שר,
הטאה שר רב'ה אמר שמפה
עולות התפלות, שהתפלות
עולות דרך שובו בנים, הוא
אמר: היום אסור ללכת לכתל כי
זה ציונים, אז איפה עולות
התפלות? — דרך שובו בנים!
יש על זה עדים, שהרב'ה
מטאהש אמר שהיום התפלות
עולות דרך שובו בנים, הוא אמר
את זה בפני כל החסידים שלו,
הוא אמר: אתם רוצים שהתפלות
יעלו? תלכו לשובו בנים, כי
בכתל שולטים הציונים, אנחנו
נעיר אותם משם, היום אנחנו
מעיפים את כלם, את כלם
מעיפים.

היום אחרי התפלה כלם הולכים
לכתל ואז יראו בית מקדש של
אש, בית מקדש של אש, ירד בית
מקדש של אש, עכשיו צריך
לרדת בית מקדש של אש, היום
הזה — פרשת ראה — "ושמתי
כדכד שמשתיך" זה בית מקדש
של אש. כי ברגע שנחרב בית
המקדש השני היה צריך לרדת

השלישי, היום בשעה עשר חייב לרדת הבית השלישי, בשעה עשר, יהיו כלם בעשר יהיו בפתל, ויראו איך שיורד הבית השלישי, עוד דקה יורד הבית השלישי, היום יורד הבית השלישי, ולכן זה ההפטרָה "עניה סערה לא נחמה הנה אנכי מרביץ בפוך" ⁵ | ככה כתוב בזהר ר"מ שאם שמים את זה בעינים אפשר לראות את בית המקדש, כי בית המקדש לא נחרב, בית המקדש עומד על תלו.

כל אדם הבית שלו זה בית מקדש, אדם בא לעולם בשביל בית המקדש, לבנות בית מקדש, אדם צריך לדעת שהוא בא לעולם לבנות בית מקדש, בשביל זה ה' ברא אותו — שיבנה בית מקדש, כל אחד יכול לבנות בית מקדש, כל אחד אם הוא שומר את העינים הוא יכול לבנות בית מקדש.

אדם בא לעולם בשביל לבנות בית מקדש, לגמר את הש"ס כל

יום, כמו הרגצ'ובר, הוא היה גומר כל דקה גמרא, אמרו לו: איך אתה יודע? [הוא אמר:] לא, אין לי זכרון. לא היה לו שום זכרון, רק באותו רגע הוא למד את זה, שום זכרון לא היה לו, לא צריך זכרון, מהיום אין זכרון, אבל כל יום גומרים את הש"ס, לא צריך זכרון, כל יום גומרים את כל הש"ס, רבי חיים קניבסקי היה גומר בבא בתרא בערב פסח, היה עושה סיום על בבא בתרא, כי הוא היה בכור, ר' חיים קניבסקי, כל אחד יסע לציון של ר' חיים קניבסקי, מיד אחרי הבדלה כל אחד יסע לציון של ר' חיים קניבסקי, חייבים ליסע, זה בבית החיים של פונוביז' בבני ברק. כל אחד... כי בני ברק גימטריא השטן, שם מכניעים את השטן, השטן — 364, בני ברק.

ולכן כלם נסעו לרבי עקיבא [שגר בכני ברק], כי רבי עקיבא היה דורש על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות, על כל קוץ ועל כל תג, כי

מראי מקומות והערות

משחה של פוך.

5 - אתה תקנה לי משחה של פוך, במאה שערים בבית מרקחת מוכרים משחה של פוך, תגיד להם שהרב ברלנד שלח אותך שביאו לך

רבי עקיבא זה [א], כל התלמידים של רבי עקיבא ידעו לגלות על כל תג, כל תג זה סודות, כל תג זה מליארד סודות, בכל תג יש מליארדים של סודות, טרליונים של סודות על כל תג, ולכן כלם נסעו לרבי עקיבא — רבי אליעזר הגדול ורבי יהושע, רבותיו של רבי עקיבא נוסעים לרבי עקיבא. כלם יסעו לרבי עקיבא, כלם בלי יוצא מן הכלל, [א] כל אחד חייב ליסע לרבי עקיבא בלי יוצא מן הכלל, כל אחד, מיד יום ראשון בלילה יהיה פה מאה אוטובוסים לרבי עקיבא.

אז ברגע שנוסעים לרבי עקיבא — "אל נקמות ה' אל נקמות הופיע" (תהלים צד, א) הולך על רבי עקיבא, כשאומרים ב"הודו" "אל נקמות ה' אל נקמות הופיע" הולך על רבי עקיבא, אבל ליסע לרבי עקיבא, כל אחד צריך ליסע. האר"י הקדוש אמר לרבי חיים ויטאל, כתוב בשבחי

האר"י, שכל תפלה להגיד עשר פעמים "רבי עקיבא", ככה אמר האר"י לרבי חיים ויטאל,

הוא אמר: אתה נשמה של רבי עקיבא, לכן הוא לא יכול לראות דם, אם הוא היה רואה דם הוא היה בורח, כי היתה בו את הנשמה של רבי עקיבא שסרקו אותו במסרקות של ברזל, לכן לא תוכל לראות דם. אדם לא יכול לראות דם, אין דבר כזה לראות דם, מהיום לא רואים דם.

אז מיד אחרי הבדלה כלם נוסעים לרבי עקיבא, בלי יוצא מן הכלל, שאף אחד לא יעזו להשאר פה, יהיה מאה אוטובוסים, בכל אוטובוס מאה איש — זה עשר אלף, ושם נעשה את העצרת, אז נעשה עצרת ברבי עקיבא, כל העצרת תהיה ברבי עקיבא, כל העצרת. מעכשיו אדם חייב ליסע לרבי עקיבא כל יום, בלי יוצא מן

מראי מקומות והערות

אחרי הבדלה שבעים שקל, הנה אתה מארגן שבעים שקל לכל אחד, אז כל אחד יארגן שבעים שקל.

⁶ אתה נוסע לרבי עקיבא מיד אחרי הבדלה. הנה, הוא הסכים, אתה נוסע לרבי עקיבא, גמרנו, סגור, הנה יהיה אוטובוסים, כמה זה? שבעים שקל הלוך וחזור או מאה שקל, תעשה שבעים גמרנו, שבעים שקל כל אחד יארגן מיד

השמש אומרת: אני לא זורחת. השמש לא מוכנה, כל יום רוצחים שני יהודים, זה לא יתכן ככה, אנחנו לא נסכים לזה, אפלו בשומרון נרצחים, אנחנו עכשיו נוסעים לשומרון, מיד אחרי הבדלה, כי הערבים היו נוהגים פעם להרג אדם אחד לימים, מדברים על [להרוג] ערבים, [כמה הורגים] יהודים זה עוד חשבון, אבל בינתיים היו נוהגים, זה היה המנהג שלהם, מהיום שגולד ישמעאל היה הורג אדם אחד לימים, היום — הורגים שני אנשים ליום, במקום אחד לימים שנים ליום, זה עלית מדרגה, זה נקרא "רף", העלו את

הכלל, זה שעה וחצי מפה, ושעה וחצי להיות ושעה וחצי לחזר, אפשר לצאת כל לילה ומגיעים בארבע וחצי. אין פרוטקציות, אין פרוטקציות, כלם נוסעים לרבי עקיבא.

כי רבי עקיבא זה המפתח לכל הישועות ולכל הנסים ולכל הנפלאות, "אל נקמות ה' אל נקמות הופיע" הולך על רבי עקיבא, כשאומרים "אל נקמות ה' אל נקמות הופיע" אז זה הולך על רבי עקיבא.

כי כל זה שירת השמש, כל "הודו" זה שירת השמש, ויהושע אמר את השירה של השמש, כי

הָרָף, כָּל זֶה רָמוּז בַּפָּסוּק "וְהוּא יִהְיֶה פָּרָא אָדָם יָדוֹ בְּכָל יוֹד כָּל בּו" (בְּרֵאשִׁית טז, יב). "וְהִרְבִּיתִי אֹתוֹ בַּמָּאד מָאד" (בְּרֵאשִׁית יז, כ) זֶה גִּימְטְרִיא מַחְמַד, "בַּמָּאד מָאד", "בַּמָּאד מָאד" זֶה שְׁנֵי דִלְתִּין וְחִי"ת וְאַחֲרֵי זֶה יֵשׁ בִּי"ת וְשְׁנֵי אֲלִפִּי"ן, "בַּמָּאד מָאד".⁷

אִז עֲכָשׁוּ מְדַבְּרִים עַל זֶה שְׂאָדָם בָּא לְעוֹלָם רַק בַּשְּׂבִיל דְּבַר אֶחָד, לִיסַע לְצִיּוֹן שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא ⁸ וּמִשָּׁם — לְאוּמָן, אַחֲרֵי רַהֲט מַגִּיעַ אוּמָן. כָּל הָעֲנִין זֶה לְהִיּוֹת אֶצֶל רַבְּנֵי, רַבְּנֵי זֶה אוּמָן, רַבְּנֵי זֶה... כָּל מָה שְׁנַעֲשֶׂה בְּעוֹלָם — זֶה רַבְּנֵי עוֹשֶׂה, רַבְּנֵי רוֹאֶה מִסּוּף

הָעוֹלָם וְעַד סוּפּוֹ, רַבְּנֵי רוֹאֶה מִסּוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפּוֹ.

כְּמוֹ רַבִּי יוֹחָנָן, אָמַר לְאַסְפִּסְיָאנוּס, אָמַר לוֹ: אֵתָה תִּהְיֶה קִיסָר. אָמַר [לוֹ אֲסַפְּסִינוּס]: אֵתָה תִּכְנֶס לְכָלָא, לְצִיּוֹן [כִּיּוֹן שׁוּזָה נִקְרָא מְרִידָה בְּמֶלֶךְ הָאֻמִּיתִי]. הוּא הֵבִיא לוֹ צִיּוֹן — חֲצִי מֶטֶר עַל חֲצִי מֶטֶר, תַּעֲמִד שְׁלֹשָׁה שָׁבוּעוֹת אֶל תְּזוּזוּ. הוּא אָמַר: לֹא, אֵתָה תִּהְיֶה קִיסָר, אֲנִי אוֹמֵר לָךְ, יַחֲיֵי הַמֶּלֶךְ. יַחֲיֵי הַמֶּלֶךְ? אֵתָה תִּקְבַּל שְׁנֵי צִיּוֹנִיקִים, שְׁלֹשׁ צִיּוֹנִיקִים, אֲמַרְתָּ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים "יַחֲיֵי הַמֶּלֶךְ". הוּא קִבַּל צִיּוֹן — חֲצִי מֶטֶר עַל חֲצִי מֶטֶר. וְהוּא (- ר' יוֹחָנָן הֵן זְכַאִי) אָמַר: אֲנִי

מִרְאֵי מְקוֹמוֹת וְהַעֲרוֹת

כְּשֶׁנִּסְעָנוּ [לפְנֵי לְמַעַלָּה 40 שָׁנָה] עִם שְׁלֹשׁ אֲרוּשִׁי, נִסְעָנוּ מִנֶּהֱלָל [-] הִגְעָנוּ תוֹף שְׁעָתִים, שְׁהוּא נָסַע עַל אַרְבַּע מֵאוֹת, נִגִּיד מֵאוֹתִים — מֵאוֹתִים חֲמִשִּׁים, אִי אֶפְשָׁר לִיסַע עַל אַרְבַּע מֵאוֹת בְּכִיּוֹשִׁים שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, בְּגִימְטְרִיא נֹסְעִים עַל אַרְבַּע מֵאוֹת, עוֹד מַעֲט יִהְיֶה כְּבִיּוֹשִׁים שֶׁל אַרְבַּע מֵאוֹת, אִם נֹסְעִים עַל אַרְבַּע מֵאוֹת אִז בְּחִמּוּשׁ דְּקוֹת עוֹבְרִים מִקְצָה לְקְצָה, אִז מִמְטוּלָה לְאֵילַת זֶה שְׁעָה, אִם אֵתָה נֹסַע עִם רִכְבֹּת זֶה חֲצִי שְׁעָה.

⁸ כָּלָם נֹסְעִים לְרַהֲט רַהֲט, עוֹבְרִים דֶּרֶךְ טְבִירָה, עוֹבְרִים דֶּרֶךְ רַבִּי עֲקִיבָא, וְשָׁמָּה נִגִּידוּ שָׁבַע תְּקוּן הַכְּלָלִי, וְאַחֲרֵי זֶה יִמְשִׁיכוּ לְרַהֲט, כָּל אֶחָד יִמְכַּל דִּירָה עִם עֲשָׂרָה חֲדָרִים, כָּל אֶחָד.

⁷ אִז אָדָם בָּא לְעוֹלָם, רַק בַּשְּׂבִיל זֶה הוּא בָּא לְעוֹלָם, בַּשְּׂבִיל זֶה הוּא נוֹלָד, בַּשְּׂבִיל זֶה הוּא נוֹלָד.

וְלָמָּה כָּלָם עוֹבְרִים לְגוֹר בְּרַהֲט, סוּפִית, יֵשׁ הַסְּבָמִים עִם הַמִּשְׁטָרָה, הַכָּל מִסְדֵּר, כְּיוֹם רַבִּיעִי נִפְגָּשְׁנוּ עִם הַמִּשְׁטָרָה הוּא אֲשֶׁר לָנוּ עֵשָׂר אֱלֹהִים בְּתִים בְּרַהֲט, הִיִּשְׁבָּה עוֹבְרָת לְרַהֲט, אֵתָה מוֹכֵן לְעֹבֵר לְגוֹר בְּרַהֲט? אֵשֶׁתָּה תִּסְכֶּם? גְּמִרְנוּ, סָגוּר. הוּא יִהְיֶה הָרֵאשׁוֹן שֶׁיִּגְוֹר בְּרַהֲט, אֲנַחְנוּ אַחֲרָיו. אִז כָּלָם עוֹבְרִים לְגוֹר בְּרַהֲט, כְּיוֹם רַבִּיעִי נִתְרַגַּל שָׁם שְׁנֵי בַּחוּרִים מְתוּקִים, (הֵם הָיוּ מְשׁוּבָּוּ בָּנִים הֵם הָיוּ, הָיוּ תַלְמִידִים טוֹבִים דּוֹקָא, מְקַשְׁיָבִים לְשַׁעֲוִירִים, לֹא עוֹשִׂים בְּלֶאֱגוֹ, יְלָדִים טוֹבִים...) אִז עֲכָשׁוּ אֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים עַל זֶה שְׂכָלָם עוֹבְרִים לְרַהֲט, בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכָּלָל.

אומר שאתה הקיסר. כי הצדיק רואה מסוף העולם ועד סופו, הוא ראה שהקיסר מת, הקיסר מת, הוא ידע שהקיסר מת.

אז הוא (- אספסיאנוס) אמר לו (- לרבן יוחנן בן זכאי): מה עושים עם החבית של דבש? עכשיו יש כאן בעיה, [9] אז מה עושים עם חבית של דבש [שקרוד עליה דרקון]? אז הוא אמר לו, מה אתה עושה עם חבית של דבש? אז הוא אמר: מה הפרוש,

(אני מביא צבת) [שוכרים את החבית והורגים את הדרקון]. כל העבודה של האדם זה להביא צבת.

אז אומרת הגמרא: "משיב חקמים אחר ודעתם יסבל" (ישעיהו מד, כח), היית אומר לו "מביאים צבת" ואז היית מציל את כל ירושלים. אדם יכול להציל את כל ירושלים, הוא היה

צריך למנע את החרבן. אומר רבי יוסף ואיתימא רבי עקיבא: הוא היה יכול להציל את כל ירושלים. מהיום, כל אחד יציל את כל ירושלים. כל אחד חיב להציל את כל ירושלים, כל אחד. אז אם הוא אומר לו ש"מביאים צבת" הוא היה מציל את כל ירושלים. הוא אומר לו "לשבר את החבית", מה פתאם?! למה לשבר את החבית?! [10].

אז עכשיו אנחנו מדברים על מה שקראנו בפרשת השבוע – והיה עקב, "ואתפש בשני הלחת ואשלכם מעל שתי ידי ואשברם לעיניכם", משה שבר את הלוחות, שזה היה הכתבה, כמו שאשה חוטאת אז קורעים לה את הכתובה, אם קורעים לה את הכתובה אז זהו אז היא לא אשת

מראי מקומות והערות

ואשברם לעיניכם" (דברים ט, יז), אבל זה לא היה משה רבינו, זה היה ה"כפיל" שלו. משה רבינו לא שבר את הלוחות, אין דבר כזה, אז זה אתה שברת? אתה תחזיר את הלוחות, יש לי צלם שאתה שברת, זה מצלם, אז שזה היה הכפיל שלך, אתה לא יכול להתחמק, אתה לא יכול להתחמק, מספיק עם ההתחמקויות שלך. אתה לא תתחמק הפעם. אתה שברת את הלוחות – תודה, תשלם. תביא מרצדס. הוא הודה הוא הודה הוא הודה, מודה ועוזב ירוחם).

⁹ כל אחד יביא חבית של דבש, בשעור הבא – בלשפת הבאה אתה בא עם חבית של דבש, סגור. אני אומר לך, אני אטפל בך

¹⁰ (אתה שובר חביות? שברת? אתה שברת את החבית? זה אתה שברת? אתה תשלם את הכל, עד הגרוש האחרון, זה שזה עשור אלקי שקל, תלך לכתל תאסף את זה, עשור אלקי שקל, אז מי ששבר חבית... כמו שהיה אחד שנסע לקבוצה... שישאל מי שבר את הלוחות? אני רוצה לדעת! קראנו בפרשת עקב "ואתפש בשני הלחת ואשלכם מעל שתי ידי

איש, [וממילא החטא לא חמור כל כך] ^[11].

רואים אש בתוך האבן, זה נקרא "אבני אקדח", כמו אש, כאלו אש ^[12].

אז מדברים על הפרשת ראיה, שההפטרות הולכת על בית המקדש, כל ההפטרות הולכת – "ושמתי כדכד שמשתיך ושעריך לאבני אקדח", "אקדח" זה אש, כי הבית יהיה מאש. אקדח – היום "אקדח" זה אקדח, אבל פעם אחת כתוב בתורה "אקדח" זה בהפטרות. אתה כתבת את זה? תודה, הוא לא רוצה להודות, אבל יש לי מצלמה. אז פעם אחת כתוב בכל התנ"ך "אקדח", זה בהפטרות של השבת, "אבני אקדח" זה רואים אבנים אבל

עכשיו כל אחד יסע כעת לכנרת, בעשר יוצאים לכנרת, יהיה פה עשרה אוטובוסים, כל אוטובוס זה מאה איש, כלם יסעו לכנרת – לטבל בכנרת, אחרי זה יבאו לכאן.

שעור לדת"ל ליל שלישי אור לב"ח אב פרשת שופטים

אז כתוב: "המקום אשר יבחר ה'

מראי מקומות והערות

אחת. אילו רמון הוא נסע אחרון, הוא אמר: אני נוסע אחרון, אם ירו – שיפגעו בי. אבל המפקד הראשי הלך לישון, הוא אמר "תתנו לי ששתיים לישון". הוא רצה לישון, הוא מגיע לו, הוא היה שוכן בנים, שוכן בנים מלמדים לישון, זה דבר ראשון – ללמד לישון, עד איזה שעה אתה יושן? עד אחת או עד שתיים? עד שלש, הוא יושן עד שלש. אתה בא אלי באמצע השנה? אתה מתעורר, בא עם הפיג'מה, תכנס אלי באחד עם הפיג'מה באמצע השנה, הוא מגיע אלי באחד מביא לי איזה חוברת משהו, הוא רדום כלו, הוא באמצע החלום עכשיו, אחרי זה הוא חוזר למטה עד שלש.

¹² אז כל אחד יביא אבני אקדח. הנה נמצא פאן בקוביץ, הוא ה[ח] הכי גדול, הוא היה עובר כל יום דרך נחלי ארנו, עכשיו [-] גבעת אולגה.

¹¹ אז עכשיו במלואים אז יש "סרבנים" במלואים, במלואים יש אולי איזה אלף סרבנים, אז בטלו את הצני גזים. כדי שהם לא יהיו סרבנים אז אמרו נבטל את הצני גזים – אתם פטורים מגזים, אז הפחורי ישיבות בטח פטורים מגזים, אם הטסים פטורים... אין טסים, נגמר הטסים, אין. כל אחד צריך ללמד קורס טיס, אתה הולך ללמד שלשה שעורים, מיד אחרי שמחת תורה, אתה תהיה הטס המוביל – הראשי, כמו אילו רמון.

אילו רמון שהוא היה הטס הראשי, והוא נסע אחרון [כשהפציעו את הכור הגרעיני בעירק], הוא אמר: אני נוסע אחרון, אם יהיה טילים – שיעיפו את זה עלי. אבל הם הלכו לישון, באותו יום הם הלכו לישון, אז התקייפה היתה בשתיים, בשתיים המפקד הראשי הלך לישון, אמר, באותו יום בדיק זה היה משמים, אפילו טיל אחד הם לא ירו, אפילו לא פגז אחד, לא יריה

(דברים י"ב ה'), פרשת ראה, ה' לא "דמיהם בם". בדפורד | ומקמי

המושבה הראשונה בארצות הברית] הם הלכו נגד הנצרות, קראו להם פוריטנים, זה אנשים שהם נגד הנצרות, מחללים את חג המולד. כי הוא (- אותו האיש) לא נולד, הוא, אין חג מולד. זה סתם המציאו תאריך, לא מצאו תעודת לדה, לא מצאו כלום, אולי נמצא במשך הזמן. בחפירות ליד הכתל, מצאו אולי תעודת לדה... אז אין לו תעודת לדה, לא! אז הכריזו שצריכים לקבע איזה יום. אז כל זה הוא מביא ב"דבר בעתו" אז בשנת שלש מאות שלשים ושלוש, שזה נקרא צ"ג זה נקרא שנת [ד' אלפים] צ"ג, כן. אז

מגלה [היכן מקום המקדש], "אחרי דרך מבוא השמש" (דברים י"א ל') הר גריזים והר עיבל. ^[13] ומי הראשון שמעון, ראובן בהר קללה, ושמעון בהר הברכה, אלא שמעון מהר עשה תשובה. סימן ששמעון עשה תשובה אמתית, כי מתו עשרים וארבע אלף.

כי כל מי שנגע בבת, מת על המקום. אדם נוגע בבת חייב למות על המקום - פכה היתה חמשים שנה בבוסטון, היתה חק שמי שנוגע בבת סוקלים אותו, כמו שכתוב בתורה; "וסקלתם באבנים ומתו" (דברים י"ז ה')

מראי מקומות והערות

נוסעים להר ברכה.

¹³ כלם יסעו להר גריזים, ליד יצהר, מיד אחרי השעור, נוסעים כלם להר גריזים, הר ברכה,

שָׁנָה לְדוֹד הַמֶּלֶךְ, וְהוּא יַעֲצֹר אֶת
הַתְּדַרְדְּרוֹת.

רק דוד המלך כתוב שהיינו טליא
וטליתא - בן ובת היו הולכים
ברחוב ולא היה שום הרהור.
כתוב בגמרא בבא בתרא דף צ"א
עמוד ב' שבזמן רבי יוחנן בן
זכאי - רבי יוחנן האמורא, בזמן
ריש לקיש, לא היה שום
הרהורים. ברגע שיש הרהור
אחד בית המקדש ישרף. "אשר
בנינו כנטעים מגדלים בנעוריהם
בנותינו כזוית מחטבות תבנית
היכל" (תהלים קמ"ד ו'). אז כאן בדרך
צ"א כתוב ש[רבי יוחנן אומר:] אני זוכר
שהיינו ילדים בגיל שש עשרה
שבע עשרה, לא היה שום
הרהורים, היינו יושבים ביחד
ולא היה שום הרהורים לא היה
שום מחשבות. אף אחד לא חשב
לגעת בבת, אין דבר כזה, חייבים
סקילה, מי שנוגע בבת חייב
סקילה. אז ככה היה שבט
שמעון, שעשרים וארבע אלף
מתו על המקום.

ואצל קרח כתוב "בקר וידע ה'
(במדבר ט"ז ה'), נחכה לבקר. תלך
לישן תרגע, עכשו עת שכרות

הכריזו שצריכים לקבע תאריך -
עשרים וחמש בדצמבר, שאז
היום מתחיל להתארך. קוראים
לזה חג האש בכל העולם, אצל
עובדי העבודה זרה זה חג האש
שאז מתחיל היום להתארך
השקיעה. כלומר היום הוא
מתקצר, כי הזריחה מקדמת,
אבל השקיעה כבר מתחילה
להתארך.

ואז אדם הראשון ראה שהיום
מתחיל להתארך. כי הוא צם
ממתי שהוא אכל מעץ הדעת,
שזה היה ב'א' תשרי, א' תשרי -
יום ששי לבריאה, הוא צם עד
זאת חנוכה - הוא צם. בזאת
חנוכה הוא הפסיק לצום, כי הוא
ראה שהשקיעה מתאחרת. [עד] אז
הוא חשב שזה [שהיום מתקצר זה]
נקרא "מות תמות" (בראשית ב' יז).
כי אם היה כתוב "תמות" זה
מיד, אבל "מות תמות" זה יכול
להיות גם [בעוד] אלף שנה. ה' נתן
לו אלף שנה, ה' ראה שהוא לא
עושה שום דבר. הדור מתחיל
לעבד עבודה זרה, הוא לא
מצליח לעצור את ההתדרדרות.
אז ה' אמר תשאיר [עשרים] [שבעים]

לְהַגִּיד לְקוֹטֵי תַּפְלוֹת, לְלַכֵּת לְכַתֵּל, קֶבֶר רַחֵל. שָׁחַס וְשָׁלוֹם... אִם זֶה עִם יֵצֵר הָרַע אִזּוּ הַיֶּלֶד מוֹרִיד אֶת הַפְּאוֹת, מוֹרִיד אֶת הַ... הַיֶּלֶד מוֹרִיד אֶת הַגְּרָבִים, וְלֹא מְבִינִים מְדוּעַ. כִּי בְּזִמָּן הַיַּחֲדוּד אִם הָאָבָא הָיָה מִמֵּתִין עוֹד חֲמֵשׁ דְּקוֹת, הַיֶּלֶד לֹא הֵיטָה מוֹרִידָה אֶת הַגְּרָבִים, הַיֶּלֶד לֹא הָיָה מוֹרִיד אֶת הַפְּאוֹת. אָדָם צָרִיךְ עוֹד חֲמֵשׁ דְּקוֹת לְהִתְגַּבֵּר עוֹד חֲמֵשׁ דְּקוֹת, לְדַחוֹת, לְהַגִּיד עוֹד פֶּרֶק תְּהִלִּים, לַעֲשׂוֹת עוֹד קֶצֶת הַתְּבוּדוֹת. לְבַקֵּשׁ מֶה עַל קִדְשָׁהּ וְטָהָרָה.

כִּי זֶה חֲטָא עֵץ הַדַּעַת - תְּאֻנָּה, "וְתֵרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֵאֲכָל וְכִי תֵאֻנָּה הוּא לְעֵינַיִם" (בְּרֵאשִׁית ג' ו'), תֵּאֻנָּה אֲכִילָה וְהַתְּאֻנָּה הַזֶּה, זֶה הוֹלֵךְ בְּיַחַד. אִם יֵשׁ תְּאֻנָּה לְעֵינַיִם, אָדָם מְרַגֵּשׁ תְּאֻנָּה, אֲסוּר לוֹ לָקִים אֶת הַדְּבָר הַזֶּה, צָרִיךְ לְדַחוֹת אֶפְלוּ בְּעוֹד יוֹם. כִּי אֲסוּר שְׂיִהְיָה עִם תְּאֻנָּה, אִם זֶה עִם תְּאֻנָּה, אִזּוּ הַנִּשְׁמָה [שְׁנוּלֶדֶת] הִיא פְּגוּמָה. כִּי אֶפְיִלּוּ... [שֶׁלֹּא נוֹלַד יֶלֶד מִיַּחַד זֶה], תְּמִיד יוֹרֶדֶת נִשְׁמָה, בְּכָל יַחַד יוֹרֶדֶת נִשְׁמָה, [וְאִם מִתְּנַהֲגִים בְּקִדּוּשָׁה] אִזּוּ הִיא הוֹלֶכֶת לְקַבּוּצִים,

אוֹמֵר רַש"י. עֲכָשׁוּ אֶתָּה שְׁכוֹר, "וַיִּקְהֵל... אֶת כָּל הָעֵדָה" (שָׁם, י"ט) כָּל הָעֵדָה הוֹלְכִים אַחֲרָיו (- אַחֵר קֶרַח). אֵין לוֹ [לְמִשָּׁה] אֶפְלוּ מִנִּין, לֹא נִשְׁאָר לוֹ מִנִּין. נִשְׁאָר לוֹ; מִשָּׁה, וְאַהֲרֹן וְשְׁנֵי הַבָּנִים - אֲלֻעָזָר וְאַיִתְמָר, זֶה בְּסֹךְ הַכָּל אֲרַבְעֵ. וְאַחֲרָיו זֶה נִשְׁאָר אֲלֻדָּה וּמִידָד זֶה שֵׁשׁ, וְעַם מָרִים זֶה שִׁבְעֵ, זֶה מֶה שְׂהִיָּה. הָיָה צָרִיךְ לְצַרֵּף אֶת אֲבֵרָהֶם יִצְחָק וְיַעֲקֹב שְׂיִהְיָה מִנִּין, לֹא נִשְׁאָר לְמִשָּׁה אֶף אֶחָד. "וַיִּקְהֵל... קֶרַח אֶת כָּל הָעֵדָה", כָּלֶם הֵלְכוּ עִם קֶרַח, כָּל הָעֵדָה, לֹא נִשְׁאָר אֶפְלוּ אֶחָד.

אִזּוּ הַגְּמָרָא אוֹמֶרֶת בְּצ"א עֲמוּד ב', [אִמֵּר ר' יוֹחָנָן:] אֲנִי זוֹכֵר שְׂהִינּוּ טְלִיא וְטְלִיָּתָא גִּיל שֵׁשׁ עֶשְׂרִי שְׁבַע עֶשְׂרִי, לֹא הָיָה שׁוּם הִרְהוּרִים! יְכַלְנּוּ לְדַבֵּר בָּנִים בְּנוֹת, לֹא הָיָה שׁוּם הִרְהוּרִים, שׁוּם מִחְשְׁבוֹת לֹא טוֹבוֹת, שׁוּם רָצוֹן לְתֵאֻנָּה, לִיֵּצֵר הָרַע.

כִּי כָל הָעֵנִין שֶׁל הַחֲתָנָה [שֶׁלֵּכוּ] זֶה נִקְרָא קִדּוּשִׁין, שְׂאָדָם יוֹצֵא מִהַיֵּצֵר הָרַע. כָּל הָעֵנִין שְׂאָסוּר שְׂהִיַּחֲדוּד יִהְיָה עִם יֵצֵר הָרַע. אָדָם צָרִיךְ לְהַגִּיד תְּהִלִּים מִקֵּדָם,

הַמָּקוֹם. שָׁבַט שְׁמַעוֹן עָשָׂה
תְּשׁוּבָה אֲמִתִּית, הוּא רָאָה שְׁמַתּוֹ
לוֹ עֲשָׂרִים וָאַרְבַּע אֲלָף.

עוֹשִׂים חֲשָׁבוֹן שָׁכַל אֵלּוֹ שְׁמַתּוֹ,
זֶה שָׁבַט שְׁמַעוֹן. גַּם הִתְאָוּ
תְּאֻהָה, וְכָל מָה שֶׁקָּרָה מִתְאֻנָּנִים.
כִּי [שְׁבַט שְׁמַעוֹן] הֵם יִרְדּוּ, הֵם הָיוּ
חֲמֻשִׁים וְתַשַּׁע אֲלָף, וַיִּרְדּוּ
לְעֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אֲלָף מְאֻתִּים.
בְּפֶרֶשֶׁת בַּמִּדְבָּר אַז הֵם חֲמֻשִׁים
וְתַשַּׁע אֲלָף, וְהֵם יִרְדּוּ בְּשָׁלוּשִׁים
וְשִׁבְעַת אֲלָף. אַז אוֹמְרִים שְׁכָלָם
הָיוּ מִשְׁבַּט שְׁמַעוֹן, כָּל
הַמִּתְאֻנָּנִים וְהַתְאֻוֹת תְּאֻהָה, כָּלֵם
מִשְׁבַּט שְׁמַעוֹן. "פְּקַדֵּיהֶם לַמִּטָּה
שְׁמַעוֹן תַּשַּׁעַה וְחֲמֻשִׁים אֲלָף"
(בַּמִּדְבָּר א' כ"ג) כֵּן, הֵם הָיוּ חֲמֻשִׁים
וְתַשַּׁע אֲלָף הֵם הָיוּ! וְהֵם יִרְדּוּ
לְעֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אֲלָף מְאֻתִּים. אַז
הֵם יִרְדּוּ בְּשָׁלוּשִׁים וְשִׁבְעַת אֲלָף.
אַז עֲשָׂרִים וָאַרְבַּע אֲלָף מֵתוּ
בְּמַעֲשֵׂה פְעוֹר, מֵתוּ תוֹךְ שְׁנִיָּה. כִּי
הֵם הָיוּ הִכִּי עִם עֲזוֹת [לְכֹן מֵתוּ מִיָּד],
שְׁמַעוֹן דִּחַף אֶת יוֹסֵף לְבוֹר, וְהוּא
הִרְגָה אֶת אֲנָשֵׁי שְׁכָם.

הַחֲדוּשֵׁי הָרִי"ם כּוֹתֵב שֶׁזֶה הָיָה
הַדְּרָשָׁה שֶׁל הַבַּר מִצְוָה. מֵאִיפָה
יּוֹדְעִים שְׁאוּמְרִים דְּרָשָׁה לְבַר

הִיא הוֹלֶכֶת לְכָל מִינֵי מוֹשָׁכִים,
פְּתָאִם רוֹאִים מִיִּשְׁהוּ חוֹזֵר
בְּתְשׁוּבָה בְּקִבּוּץ, כִּי הוֹרִידוּ לוֹ
נִשְׁמָה. אָדָם עַל יְדֵי הַיַּחֲוֹד יוֹרֵד
נִשְׁמוֹת, וְהֵם נִכְנָסוֹת בְּכָל מִינֵי
אֲנָשִׁים שֶׁהָיוּ רְאוּיִים בְּאוֹתוֹ רִגְעַה,
שְׁאֵת הַיַּחֲוֹד עוֹשִׂים בְּלִי שׁוֹם
תְּאֻהָה.

אַז הִגְמָרָא מְסַפֶּרֶת לָנוּ, שְׁאֲנִי
זוֹכֵר שֶׁהָיִינוּ טָלִיא וְטָלִיתָא –
מְטִילִים בְּשׁוֹק בְּיַחַד, בְּגִיל שֶׁשׁ
עֲשָׂרָה וְשִׁבְעַת עֲשָׂרָה, וְלֹא הָיָה
שׁוֹם הִרְהוֹר שׁוֹם מִחֲשָׁבָה! אַז
שָׁבַט שְׁמַעוֹן, אַחֲרֵי שְׁמַתּוֹ לוֹ
עֲשָׂרִים וָאַרְבַּע אֲלָף, [עָשׂוּ מִיד תְּשׁוּבָה,
וְלֹכֵן זָכוּ לַהֲיוֹת רִאשׁוֹנִים עַל הָרַבְרָכָה]. כִּי מִי
שֶׁנִּגְעַע בְּאִיזָה בֵּת מִיָּד מֵת, עַל

מִצְוָה? כִּי לֹוִי הָיָה בֶּן שְׁלוֹשׁ עָשָׂרָה, וְשִׁמְעוֹן הָיָה בֶּן שְׁלוֹשׁ עָשָׂרָה וַחֲצִי, הֲכִי הִרְבָּה [היה לוי כששמעון היה בן 13] **בֶּן שְׁלוֹשׁ עָשָׂרָה וַתֵּשַׁע חֲדָשִׁים,** [ומובן שענין זה תלוי

במחלוקת כמה זמן היה בין לידת כל אחד מן השבטים הקדושים]. **אֲזַ בְּגִיל שְׁלוֹשׁ עָשָׂרָה הֵם נָתְנוּ אֶת הַדִּרְשָׁה שֶׁל מַחֲלַקַת הָרֶמֶב"ם וְהָרֶמֶב"ן¹⁴. יֵשׁ מַחֲלַקַת הָרֶמֶב"ם וְהָרֶמֶב"ן לָמָּה**

מֵרָאִי מִקּוֹמוֹת וְהִעֲרוֹת

¹⁴ רמב"ם הלכות מלכים ומלחמות ט' י"ד:

וכיצד מצווין הן על הדינין חייבין להושיב דיין ושופטים בכל פלך ופלך לדון בשש מצות אלו ולהזהיר את העם וכן נח שעבר על אחת משבע מצות אלו יהרג בסייף ומפני זה נתחייבו כל בעלי שכם הריגה שהרי שכם גזל והם ראו וידעו ולא דנוהו וכן נח נהרג בעד אחד ובדיין אחד בלא התראה ועל פי קרובין אבל לא בעדות אשה ולא תדון אשה להם.

רמב"ן בראשית ל"ג י"ד:

ורבים ישאלו, ואיך עשו בני יעקב הצדיקים המעשה הזה, לשפוך דם נקי?

והרב השיב בספר שופטים (רמב"ם הלכות מלכים ומלחמות ט' יד), ואמר שבני נח מצווים על הדינים, והוא להושיב דיין בכל פלך ופלך לדון בשש מצות שלהן, וכן נח שעבר על אחת מהן הוא נהרג בסייף, ראה אחד שעבר על אחת מהן ולא דנוהו להרגו הרי זה הראוה יהרג בסייף, ומפני זה נתחייבו כל בעלי שכם הריגה, שהרי שכם גזל והם ראו וידעו ולא דנוהו;

ואין דברים הללו נכונים בעיניי, שאם כן היה יעקב אבינו חייב להיות קודם וזוכה במיתתם! ואם פחד מהם - למה כעס על בניו וארר אפם אחר כמה זמנים וענש אותם וחלקם והפיצם, והלא הם זכו ועשו מצוה ובטחו באלהים והצילים!

ועל דעת, הדינין שמנו לבני נח בשבע מצות שלהם אינם להושיב דיין בכל פלך ופלך בלבד, אבל צוה אותם בדיני גנבה ואונאה ועושק ושכר שכיר ודיני השומרים ואונס ומפתה ואבות נזיקין וחובל בחבירו ודיני מלוה ולוה ודיני מקח וממכר וכיוצא בהן, כענין הדינין

שנצטוו ישראל, ונהרג עליהן אם גנב ועשק או אנס ופתה בתו של חבירו או שהדליק גדישו וחבל בו וכיוצא בהן, ומכלל המצוה הזאת שיושיבו דיין גם בכל עיר ועיר כישראל, ואם לא עשו כן אינן נהרגין, שזו מצות עשה בהם, ולא אמרו אלא (סנהדרין נז): "אזהרה שלהן זו היא מיתתן", ולא תיקרא אזהרה אלא המניעה בלאו. וכן דרך הגמרא בסנהדרין (נט).

ובירושלמי אמרו: בדינין של נח - הטה דינו נהרג, לקח שחד נהרג; בדיני ישראל - כל דין שאתה יודע שאתה שלם ממנו, אי אתה רשאי לברוח ממנו, וכל שאתה יודע שאי אתה שלם ממנו, אתה רשאי לברוח ממנו; אבל בדיניהם - אף על פי שאתה יודע שאתה שלם ממנו, אתה רשאי לברוח ממנו; נראה מכאן שרשאי הגוי לאמר לבעלי הדין 'איני נוקק לכם', כי תוספת היא בישראל (דברים א' יז): "לא תגורו מפני איש", (סנהדרין ו): "אל תכניס דברך מפני איש". וכל שכן שלא יהרג כשלא יעשה עצמו קצין שוטר ומושל לשפוט את אדונו.

ומה יבקש בהן הרב חיוב? וכי אנשי שכם וכל שבעה עממין לא עובדי עבודה זרה ומגלה עריות ועושים כל תועבות השם היו?! והכתוב צווה עליהן בכמה מקומות (דברים יב ב): "על ההרים הרמים ועל הגבעות ותחת כל עץ רענן וגו'", (דברים יח ט): "לא תלמד לעשות וכו'", ובגלוי עריות (ויקרא יח כז): "כי את כל התועבות האל עשו וכו'", אלא שאין הדבר מסור ליעקב ובניו לעשות בהם הדין.

אבל ענין שכם, כי בני יעקב, בעבור שהיו אנשי שכם רשעים, ודמם חשוב להם כמים, רצו להנקם מהם בחרב נוקמת, והרגו המלך וכל

חֲזֹר; שְׁתִּים עֶשְׂרֵה רְחוּבוֹת. [הַהֲנִיחָה אָמַר] אֲנִי לֹקֵחַ שְׁלוֹשׁ, כָּל אֶחָד אֶחָד, אֲנַחְנוּ עֶשְׂרֵה, אֲנִי שְׁלוֹשׁ אַתָּם אֶחָד. כָּל אֶחָד יָכוֹל לְהַחֲרִיב מְדִינָה שְׁלֵמָה. שְׁנֵי יְלָדִים קִטְנִים הַחֲרִיבוּ מְדִינָה שְׁלֵמָה, עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע אֵלָּף זֶה מַחְבָּלִים. הָעִיר הָכִי תוֹסֶסֶת, הָכִי... שֵׁם הַחֲמָאס הַגִּי'הָאד הַכָּל שֵׁם בְּשִׁכָּם. אֲסוּר לְסוּעַ לְשִׁכָּם, אֲנִי לֹא מְרַשָּׁה לְסוּעַ לְשִׁכָּם, אֵין דְּבָר כְּזֶה לְסוּעַ לְשִׁכָּם. הַמָּקוֹם הָכִי מְסַכֵּן בְּעוֹלָם, שְׁנֵי יְלָדִים בְּנֵי שְׁלוֹשׁ עֶשְׂרֵה חָסְלוּ אֶת כָּל הָעִיר. מַחְסָלִים עִיר שְׁלֵמָה, יְלָדִים בְּנֵי שְׁלוֹשׁ עֶשְׂרֵה, אֵז כָּל אֶחָד יָכוֹל לְהַחֲרִיב מְדִינָה

אֲנָשִׁי שְׁכָם חֲיִבִּים הָרִיגָה? כִּי יַעֲקֹב אָמַר "עֲכַרְתָּם אוֹתִי" (בְּרֵאשִׁית ל"ד ל') וְאִם זֶה מִצְוָה דְּאוֹרִיתָא אֵז שִׁיעֲקֹב יַעֲשֶׂה אֶת זֶה! לְקַחוּ לָךְ אֶת הַבַּת שְׁלֹף? חֲטָפוּ לָךְ אֶת הַבַּת שְׁלֹף! תִּלְךָ תִּהְרַג אֶת כָּלָם, מָה זֶה כָּאן? תוֹצִיא אוֹתָהּ! יֵשׁ לָךְ אֶת הַיְלָדִים הָכִי גְבוּרִים בְּעוֹלָם, כָּל אֶחָד יָכוֹל לְהַחֲרִיב מְדִינָה שְׁלֵמָה, [אֵלֹא מִכָּאן מוֹכַח לְכַאוּרָה שְׁלֵא הִיוּ צָרִיכִים לַעֲשׂוֹת כֵּךְ, שֵׁם הִיוּ צָרִיכִים הִיָּה יַעֲקֹב רֹאשׁוֹן לְהִינָקֵם בָּהֶם].

כְּתוּב אֶצֶל יוֹסֵף הַצַּדִּיק שִׁיְהוּדָה אָמַר; כְּמָה רְחוּבוֹת יֵשׁ כָּאן? הוּא שָׁלַח אֶת נַפְתָּלִי, נַפְתָּלִי תוֹךְ שְׁנֵי

מִרְאֵי מִקוֹמוֹת וְהַעֲרוֹת

(בְּרֵאשִׁית מ"ב כב): "אֲשֶׁר לִקְחִי מִיד הָאֱמֹרִי בַּחֲרָבִי וּבִקְשָׁתִי", אָמְרוּ "נִתְכַּסּוּ כָל סְבִיבוֹתֵיהֶם לְהַזְדוּוֹג לָהֶם, חָגַר יַעֲקֹב כְּלִי מִלְחָמָה כְּנֶגֶד", כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַשִׁי שֵׁם, אֲבָל הַכְּתוּב יִקְצֵר בּוֹז, כִּי הִיָּה נֹס נִסְתָּר, כִּי אֲנָשִׁים גְּבוּרִים הִיוּ, וְכֵאלוֹ זֹרָעִים הוֹשִׁיעָה לָמוּ, כֹּאֲשֶׁר קִצֵּר הַכְּתוּב בַּעֲנֵן אֲבָרָהָם בָּאוּר כְּשִׁדִּים, וְלֹא הִזְכִּיר מִלְחָמָת עֲשׂו עִם הַחֹרִי כָּלִל, אֲבָל הִזְכִּיר בְּכָאן כִּי הִיָּה חֲתַת אֱלֹהִים עַל הָעָרִים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיהֶם וְלֹא נִאֲסָפוּ כּוֹלֵם לְרֹדּוֹף אַחֲרֵי בְנֵי יַעֲקֹב, כִּי הִיוּ נּוֹפְלִים עֲלֵיהֶם כְּחוֹל אֲשֶׁר עַל שֵׁפֶת הַיָּם לְרֹב, וְזֶה טַעַם "חֲתַת אֱלֹהִים", כִּי נִפְלָה עֲלֵיהֶם אִימָתָהּ וּפְחַד מִן הַגְּבוּרָה אֲשֶׁר רָאוּ בְּמִלְחָמָהּ, וְלִכְךָ אָמַר (בְּרֵאשִׁית ל"א ו'): "וַיָּבֵא יַעֲקֹב לְוָזָה הוּא וְכָל הָעָם אֲשֶׁר עִמּוֹ", לְהוֹדִיעַ שֶׁלֹּא נִפְקַד מֵהֶם וְלֹא מַעֲבִידֵיהֶם אִישׁ בְּמִלְחָמָה.

אֲנָשִׁי עִירוֹ, כִּי עֲבָדֵיו הֵם וְסָרִים אֶל מִשְׁמַעְתּוֹ, וְאֵין הִבְרִית אֲשֶׁר נִמְלֹו נַחֲשָׁב בְּעֵינֵיהֶם לְמֵאוֹמָה, כִּי הִיָּה לְהַחֲנִיף לְאִדּוֹנֵיהֶם. וַיַּעֲקֹב אָמַר לָהֶם בְּכָאן, כִּי הִבִּיאוּהוּ בְּסִכְנָה, שֶׁנֶּאֱמַר "עֲכַרְתָּם אוֹתִי לְהַבְאִישֵׁנִי", וְשֵׁם אֲרָר אֶפֶס, כִּי עָשׂו חָמֵס לְאֲנָשֵׁי הָעִיר, שֶׁאָמְרוּ לָהֶם בְּמַעֲמָדוֹ "וַיִּשְׁבְּנוּ אֶתְכֶם וְהִיָּינוּ לָעַם אֶחָד", וְהֵם הִיוּ בּוֹחֲרִים בָּהֶם, וְבַעֲטוּ בְּדִיבּוּרָם, וְאוֹלֵי יִשׁוּבוּ אֶל ה', וְהִרְגוּ אוֹתָם חַיִּים, כִּי לֹא הִרְעוּ לָהֶם כָּלִל, וְזֶהוּ שֶׁאָמַר (בְּרֵאשִׁית מ"ט ה'): "כָּלִי חָמֵס מְכֻרֵתִים".

וְאִם נִאֲמִין בְּסִפְר "מִלְחָמוֹת בְּנֵי יַעֲקֹב" (הוּא סִפְר הַיִּשְׂרָאֵל), בֹּא לָהֶם פְּחַד אֲבִיהֶם, כִּי נִאֲסָפוּ שְׁכֵנֵי שְׁכָם וַעֲשׂו עִמָּהֶם שְׁלוֹשׁ מִלְחָמוֹת גְּדוֹלוֹת, וְלֹלֵי אֲבִיהֶם שֶׁחָגַר הֵם הוּא כָּלִי מִלְחָמָתוֹ וְנִלְחַם בָּם הִיוּ בְּסִכְנָה, כֹּאֲשֶׁר יִסְפֵּר בְּסִפְר הַהוּא.

וְרַבּוֹתֵינוּ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה פ' ז') הִזְכִּירוּ מִזֶּה בְּפִסְק

שְׁלֹמֹה מָה יֵשׁ לָהֶם לַפֶּחַד. יַעֲקֹב, מִמִּי הוּא מִפֶּחַד? שְׁיִכְנֹס וַיִּצִּיא אוֹתָהּ, מָה זֶה לָקְחוּ לָךְ אֶת הַבֵּת שֶׁלָּךְ, כִּבְר שְׁבוּעַ שְׁלֹם הִיא בְּבֵית סֹהַר!.

אֲזַי הָרַמְבַּ"ם אוֹמֵר שְׁחִיבִים [בְּנֵי שָׁכָם מִיָּתָה] מִצַּד גָּזֹל. הָרַמְבַּ"ן אוֹמֵר אֵין דְּבַר כְּזֶה, חוּץ שֶׁלֹא מִחוּ... אֲזַי בְּסֹדֶר תִּהְיֶה אֶת שָׁכָם [עֲצָמוֹ], תִּהְיֶה אֶת אָבָא שְׁלוֹ, תִּהְיֶה אֶת אַחִים שְׁלוֹ. אָבָל עֵיר שְׁלֹמֹה – עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע אֲלֶף אִישׁ לִהְיֶה? בְּשִׁבְלִי מָה?! "עֲכַרְתֶּם אוֹתִי", "אֲחֻלְקֶם בִּיעֲקֹב" (בְּרֵאשִׁית מ"ט ז') הֵם לֹא מִקְבָּלִים נַחֲלָה, כִּיּוֹן שֶׁהִרְגוּ אֶת שָׁכָם, לֹא קִבְּלוּ נַחֲלָה. אֵין דְּבַר כְּזֶה לִהְיֶה אֶת שָׁכָם, אֲתֶם רוֹצִים לִהְיֶה אֶת חֲנוּאֵה, בְּסֹדֶר, אָבָל אֵי אֶפְשָׁר, אֲזַי לֹא

תִּקְבְּלוּ נַחֲלָה בְּאַרְץ בְּסוֹף, תִּחַסְּלוּ עֵיר שְׁלֹמֹה שֶׁל עֲרָבִים [כִּי] יֵשׁ כְּמָה מִחַבְּלִים, נִכּוֹן שֶׁכָּלֶם מְגִנִּים עַל הַמִּחַבְּלִים, אָבָל אֵי אֶפְשָׁר לִהְיֶה עֵיר שְׁלֹמֹה בְּגִלְלָה זֶה, אֵי אֶפְשָׁר לִהְיֶה עֵיר שְׁלֹמֹה בְּשִׁבְלִי זֶה, אֲזַי אֵי אֶפְשָׁר לִחַסֵּל אֶת כָּל חֲנוּאֵה, אֵי אֶפְשָׁר. אֲזַי לֹא תִקְבְּלוּ נַחֲלָה בְּאַרְץ "אֲחֻלְקֶם בִּיעֲקֹב וְאַפִּיצֶם בְּיִשְׂרָאֵל".

אֲזַי עֲכָשׁוּ שְׁנֵי יְלָדִים קְטָנִים, הִיא הַגְּבוּרָה שֶׁל עִם יִשְׂרָאֵל. בֵּר כּוֹכְבָא¹⁵ הִיָּה נוֹתֵן בְּעִיטָה ל... זֶה הִיָּה סֻלְעִים זֶה הִיָּה פְּגוּזִים זֶה הִיָּה אָטוּם, זָרְקוּ אָטוּם. הֵם [הָרוּמָאִים] הִגִּיעוּ, הָיוּ זוֹרְקִים כָּל סֻלַּע שְׁלוֹשׁ טוֹן. מוֹתָחִים אֶת זֶה עִם גִּידִים שֶׁל נְמָרִים, וְגִידִים שֶׁל אֲרִיּוֹת וְגִידִים שֶׁל אֲרִיּוֹת וּמוֹתָחִים אֶת

מִרְאֵי מִקוֹמוֹת וְהִעָרוֹת

¹⁵ מִדְרַשׁ רַבָּה אֵיכָה פֶּרֶשָׁה ב פֶּסְקָה ד

אִמְרֵי ר' ר' הִיָּה דוֹרֵשׁ (בְּמִדְבָּר כ"ד) דֶּרֶךְ כּוֹכֵב מִיעֲקֹב אֶל תִּקְרִי כּוֹכֵב אֶלֹא כּוֹזֵב ר"ע כִּד הוּוּ חֲמִי לִיָּה לִהְדִּין בֵּר כּוֹזִיבֹא הוּוּ אִמְרֵי הִיָּינוּ מִלְכָּא מִשִּׁיחָא א"ל ר' יוֹחָנָן בֵּן תוֹרַתָּא עֲקִיבָא יַעֲלוּ עֲשִׂיבִים בְּלַחֲיָךְ וְעִדִּין אֵינוּ בֹא א"ר יוֹחָנָן (בְּרֵאשִׁית כז) הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב קוֹל אֲדִירָאנוּס קִיסֵר הִרָג בְּבִיתֵר שְׁמוּנִים אֲלֶף רְבוּא בְנֵי אָדָם וְשְׁמוּנִים אֲלֶף תּוֹקְעֵי קִרְנוֹת הָיוּ צָרִין עַל בֵּיתֵר וְהִיָּה שֶׁם בֵּן כּוֹזִיבֹא וְהָיוּ לוֹ מֵאֲתִים אֲלֶף מִקְוִטְעֵי אֲצַבַּע שְׁלַחוּ לוֹ חֲכָמִים עַד מוֹתִי אֲתָה עוֹשֶׂה

לְיִשְׂרָאֵל בְּעָלִי מוֹמִין אִמְרֵי לָהֶם וְהִיאֲךָ יִבְדּוּקוּ אִמְרוּ לוֹ כָּל מִי שְׁאִינוּ עוֹקֵר אֶרֶץ מִלְבּוֹן אֶל יִכְתֹּב בְּאַסְטֵרְטִיא שֶׁלְךָ וְהָיוּ לוֹ מֵאֲתִים אֲלֶף מִכָּאן וּמִכָּאן וּבִשְׁעָה שְׁהָיוּ יוֹצֵאִין לְמִלְחָמָה הָיוּ אוֹמְרִים לֹא תִסְעוּד וְלֹא תִסְכִּיף הִדָּא הוּוּ דְכִתִּיב (תְּהִלִּים ס') הִלָּא אֲתָה אֱלֹהִים זָנַחְתָּנוּ וְלֹא תִצָּא אֱלֹהִים בְּצַבָאוֹתֵינוּ וּמָה הִיָּה עוֹשֶׂה בֵּן כּוֹזִיבֹא הִיָּה מִקְבָּל אֲבֵנֵי בְּלִיסְטְרָא בֹאחַד מֵאַרְכּוּבוֹתֵינוּ וְזוֹרְקוֹן וְהוֹרָג מִהֵן כְּמָה נִפְשוֹת וְעַל זֶה א"ר עֲקִיבָא כִךְ:

תַּעֲזֹר וְאַל תִּפְרִיעַ. לָמָּה, לָמָּה
הוּא אָמַר כָּאֵלֶּה מַלְּיִם? מָה...?
אֵלֶּה כָּתוּב "אֶרְדֹּף אוֹיְבֵי
וְאֲשִׁיגֶם וְלֹא אֲשׁוּב עַד כָּלּוֹתָם"
[תְּהִלִּים י"ח ל"ח]. אֵלֶּה כָּל הַמִּצְוָה זֶה
[שֶׁל הַלֵּחֶם, מִתְחַלֵּק לֵאבֶּעֶ בַּחֲנֻנֹת], יֵשׁ
אַרְבַּע מַלְכִּים¹⁶, דָּוִד אוֹמֵר

זֶה כְּמוֹ מִקְלָעַת, וְזֶה עָף עַל
הַחוֹמָה, הוֹרֵס אֶת הַחוֹמָה. אִזְכָּר
כּוֹכְבָא הָיָה נוֹתֵן לָזֶה בְּעִיטָה,
הָיָה מַעִיף אֶת זֶה בַּחֲזָרָה, אֲבָן שֶׁל
שְׁלוֹשׁ טוֹן. אִי אֶפְשָׁר הָיָה
לְהִלָּחֵם אִתּוֹ.

עַד שֶׁהוּא (- בַּר כּוֹכְבָא) אָמַר [לֵה':] אֵל

מֵרֵאִי מִקּוֹמוֹת וְהַעֲרוֹת

הַכּוֹשִׁים לִפְנֵי אֶסָא וְלִפְנֵי יְהוֹדָה וְעִסּוֹ הַכְּשִׁים. (וְכֹן)
מֵה כְּתוּב בְּדוֹד? (שְׁמוּאֵל א' ל) וַיָּבֵס דָּוִד מִהַנֶּשֶׁף וְעַד
הָעָרֶב לְמִחְרָתָם. אֲבָל אֶסָא, הוּא רוֹדֵף וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא מִכָּה.

יְהוֹשֻׁפֶּט מִלֶּךְ יְהוּדָה, אוֹף הָכִי נָמִי הָיָה שְׂאִיל.
וְאָמַר, לֹא יִכְלֹנָא לְמַרְדֵּף וְלֹא לְקַטֵּלָא. אֵלֶּה
אֲנִי אֹמֵר, וְאַתָּה קָטִיל לוֹן. בְּגִין דְּלֹא הָיָה
מִפְשָׁפֶשׂ כָּל כֶּךָ כְּאֶסָא. וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיָּה הוּא עַבֵּד
לֵיהּ הָכִי. דְּכָתִיב, (דְּבָרֵי הַיָּמִים ב' כ) וַבִּעֵת הַחֲלוֹ
בְּרָגָה וַתִּהְלֶּה נְתַן יְיָ מֵאֲרָבִים עַל בְּנֵי עַמּוֹן מוֹאָב
וְהָרָ שְׁעִיר הַבָּאִים לַיהוּדָה וַיִּגְּפּוּ.

גַּם יְהוֹשֻׁפֶּט מִלֶּךְ יְהוּדָה כֶּךָ הָיָה מִכְּשֶׁף וְאוֹמֵר, אִינִי
יָכוֹל לְרַדֵּף וְלֹא לְהִרָא, אֵלֶּה אֲנִי אֹמֵר, וְאַתָּה תִּהְיֶה
אוֹתָם, מִשּׁוּם שֶׁלֹּא הָיָה כָּל כֶּךָ מִפְשָׁפֶשׂ כְּמוֹ אֶסָא,
וְכָךְ עָשָׂה לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁכְּתוּב (דְּבָרֵי הַיָּמִים
ב' כ) וַבִּעֵת הַחֲלוֹ בְּרָגָה וַתִּהְלֶּה נְתַן ה' מֵאֲרָבִים עַל בְּנֵי
עַמּוֹן מוֹאָב וְהָרָ שְׁעִיר הַבָּאִים לַיהוּדָה וַיִּגְּפּוּ.

תְּחִלָּה מִלֶּךְ יְהוּדָה, אוֹף הָכִי נָמִי אָמַר. אֲנִי לֹא
יִכְלֹנָא, לֹא לְמַרְדָּא, וְלֹא לְמַרְדֵּף, וְלֹא לְאַגְחָא
קֶרְבָּא. בְּגִין דְּתִחֵל מֵאֲלֵין חוֹבִין דְּקִצְמוֹן. מֵה
כְּתִיב, (מַלְכִּים ב' ט) וַיְהִי בַלִּילָהּ הַהוּא וַיֵּצֵא
מִלְאָךְ יְיָ וַיַּךְ בַּמַּחֲנֶה אֲשׁוּר מֵאֵה וּשְׁמוֹנִים
וַחֲמִשָּׁה אֲלָף וַיִּשְׁפְּצוּם בַּבֶּקֶר וַיַּהֲרֵג כָּלֶם פְּגָרִים
מֵתִים. וְתוֹקְזָה הָיָה יְתִיב בְּבִיתָהּ וְשָׁכִיב
בְּעֶרְסִיהּ, וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיָּה הוּא קָטִיל לוֹן.

וְתוֹקְזָה מִלֶּךְ יְהוּדָה אֵף כֶּךָ גַּם אָמַר, אִינִי יָכוֹל לֹא
לְזַמֵּר וְלֹא לְרַדֵּף וְלֹא לְהִלָּחֵם בְּקֶרֶב, מִשּׁוּם שֶׁפִּתְחָה
מִהַחֲסָאִים הִלְלוּ שְׁאֲמִרְנוּ. מֵה כְּתוּב? (מַלְכִּים ב' ט)

¹⁶ הָרָ חֵלֶק אֶקְצָה, ע"ב

וְתֵא חֲזִי, אַרְבַּע מַלְכִּין הָיוּ, מֵאֵן דְּשְׂאִיל דָּא לֹא
שְׂאִיל דָּא. דָּוִד אָמַר, (תְּהִלִּים יח) אֶרְדֹּף אוֹיְבֵי
וְאֲשִׁיגֶם וְלֹא אֲשׁוּב עַד כָּלּוֹתָם. מֵאִי טַעְמָא, בְּגִין
דְּהָיָה אֶסְתַּמַּר מֵאֲלֵין חוֹבִין, וְלֹא יָהִיב דּוֹכְתָא
לְשִׁנְאָיו לְשִׁלְטָאָה. וְעַל דָּא בְּעִי לְמַרְדֵּף
אֲבַתְרִיָּהּ תְּדִיר, וְלֹא יִרְדְּפּוּן אֵינּוּן אֲבַתְרִיָּה
לְמַתְבַּע חוֹבִין, וְיִפּוֹל בִּידֵיהֶוּ.

וְכֵא, אֲרַבְעָה מַלְכִּים הָיוּ, מֵה שֶׁכְּשֶׁף זֶה לֹא
כְּשֶׁף זֶה. דָּוִד אָמַר (תְּהִלִּים יח) אֶרְדֹּף אוֹיְבֵי וְאֲשִׁיגֶם
וְלֹא אֲשׁוּב עַד כָּלּוֹתָם. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁהָיָה
לְשִׁמְךָ מִן הַחֲסָאִים הִלְלוּ, וְלֹא נָתַן מְקוֹם לְשִׁנְאָיו
לְשִׁלְטָה, וְעַל כֵּן רָצָה לְרַדֵּף אֲבַתְרִיָּהּ תְּמִיד, וְהֵם לֹא
יִרְדְּפוּ אֲחֵרֵי לְתַבַּע אֶת חֲסָאֵין וְיִפּוֹל בִּידֵיהֶם.

אֶסָא הָיָה דְּחִיל יְתִיר, אֵף עַל גַּב דְּהָיָה מִפְשָׁפֶשׂ
בְּחֲטָאֵין, וְלֹא כְּדוֹד מִלְכָּא. אִיְהוּ בְּעִי לְמַרְדֵּף
אֲבַתְרִיָּהּ, וְלֹא יָצִית לוֹן, וְיִקְטוֹל לוֹן קוֹדֶשָׁא
בְּרִיָּה הוּא, וְכָךְ הָיָה. דְּכָתִיב, (דְּבָרֵי הַיָּמִים ב' יד)
וַיִּרְדֹּפֶם אֶסָא וְהָעָם אֲשֶׁר עִמּוֹ וְגו', וְכָתִיב וַיִּגְּפוּ
יְיָ אֶת הַכּוֹשִׁים לִפְנֵי אֶסָא וְלִפְנֵי יְהוֹדָה וְעִסּוֹ
הַכּוֹשִׁים. (וְכֹן) דָּוִד מֵה כְּתִיב בִּיה, (שְׁמוּאֵל א' ל)
וַיָּבֵס דָּוִד מִהַנֶּשֶׁף וְעַד הָעָרֶב לְמִחְרָתָם. אֲבָל
אֶסָא אִיְהוּ דְּרִיָּה וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיָּה הוּא מִחִי.

אֶסָא הָיָה מִפְּחַד יְתִיר. אֵף עַל גַּב שֶׁהָיָה מִפְשָׁפֶשׂ
בְּחֲטָאֵין, וְלֹא כְּמוֹ דָּוִד הַמֶּלֶךְ, הוּא רָצָה לְרַדֵּף
אֲבַתְרִיָּהּ, וְלֹא לְהִלָּחֵם בָּהֶם, וְהָרָ אוֹתָם הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא, וְכָךְ הָיָה, שֶׁכְּתוּב (דְּבָרֵי הַיָּמִים ב' יד)
וַיִּרְדֹּפֶם אֶסָא וְהָעָם אֲשֶׁר עִמּוֹ וְגו', וְכָתִיב וַיִּגְּפוּ ה' אֶת

אדרבה תצאו¹⁷.

אז שרפו להם את האוצרות. ועל כל הרוג קבלו תמר, כל האכל היה תמרים, לא היה דגן לא היה כלום. כתוב שאספסיונס הוא בדק את הצואה, הוא אמר אין דגן, אני לא מבין? אנשים שבכלל לא אוכלים נלחמים אתנו. והם (- הרומאים) פרקו כבר את המחנה [שצר על ירושלים], כבר פרקו, עמדו לחזור לרומא. ברגע האחרון ראו יצא [נהר של] דם [משערי ירושלים]. כי יוחנן גוש חלב ושמעון בר גיורא נלחמו אחד בשני, כל אחד רצה לשלט על העיר. בר גיורא היה בעיר

"אדרוף אויבי ואשיגם ולא אשוב עד כלותם", אני רוצה דוקא להלחם, כן! כי דוד [אפילו מנצח אינו מיחס לעצמו הניצחון, אלא] יודע שהכל זה מעשה ה', אין לו כוחי ועצם ידי, הוא לא חושב שאני הוא הגבור, [הוא נלחם כי] הוא רוצה לראות את הנסים, הוא רוצה לראות שכל חץ הורג אלף! אז "אדרוף אויבי ואשיגם ולא אשוב עד כלותם", "כטיט חוצות אדקם ארקעם" (שמואל ב' כ"ב מ"א) אני רוצה "כטיט חוצות", שכל הגויים [יהוי] "כטיט חוצות" בשבילי. אז דוד המלך הוא רצה לראות את הנסים. אז בר כוכבא אמר תצאו תלחמו תראו נסים,

מראי מקומות והערות

שחם ושולם לא האמין בר כוכבא בה' עד שיאמר לה': אל תעזור, שהרי לא שייך לומר כן על אדם שהחשיבו ר' עקיבא למשיח ה'. אלא מבאר שבר כוכבא החזיק עצמו בדרגת דוד המלך שרצה להילחם רק כדי לראות ישועת ה', ולעולם לא יחס לעצמו שום ניצחון, ועל כן תמה דוד, שכיון שאין ה' יוצא בצבאותם אין מציאות שיצאו למלחמה וינצחו, כי מעולם לא האמין שכוחו מנצח, ועל כן ביקש דוד שישבו ה' יוצא עמהם, אלא שמכיון שלא היה בר כוכבא בדרגה זו של דוד, הרי שכשאמר: הלא אתה אלהים ונחתנו ולא תצא אלהים בצבאותינו (תהלים ס'), היה בכך משמעות שאם ה' לא יצא עמו לעוזרו במלחמה, עדיין יוכל לנצח בכוחו לבד, ועל כן נענש].

ויהי בלילה ההוא ויצא מלאך ה' ויד במחנה אשור מאה ושמונים וחמשה אלף וישיפיו בבקר והנה כלם פגרים מתים. וחזקיה היה יושב בביתו, ושובב במשטתו, והקדוש ברוך הוא הרג אותם.].

ומה צדיקים אליו הוו דחלין מאלין חובין, שאר בני עלמא על אחת כמה וכמה. בגין קה אית ליה לבר נש לאסתמרא מאלין חובין, ולפשפשא בהון כדקאמרן. בגין דלא ישלטון עליו אינון ימי רע, דלא מרחמי עליה.

[ומה הצדיקים הללו היו פוחדים מן החסאים הללו - שאר בני העולם על אחת כמה וכמה. משום קה יש לאדם להשמר מהחסאים הללו ולפשפש בהם כמו שאמרנו, כדי שלא ישלטו עליו אותם ימי רע, שלא מרחמים עליו.].

¹⁷ [לכאורה הכוונה לבאר, שאין הפירוש כפשוטו,

קטנים לעשות את זה? זה הבת
שלך תצא תהרג את כלם תחטל
את כלם. אדרבה אם זה מצוה אז
תעשה אתה, תלך אתה!

אז הרמב"ן אומר שהם חייבים
מיתה שהם לא מחו: "ורבים
ישאלו, ואיך עשו בני יעקב
הצדיקים המעשה הזה, לשפך
דם נקי?", אז הרמב"ם אומר,
כלו' [כשמוכר הרמב"ן את] 'הרב' זה
הרמב"ם, שהם חייבים [מיתה] מצד
שלא העמידו דינים, היו צריכים
לדון אותם, ואם לא דנו אז כל
העיר חייבת מיתה. זה הרמב"ם
אומר, רמב"ם בשופטים בסוף,
פרק ט'. הוא אומר למה הם היו
חייבים מיתה? אז אומר [הרמב"ם:]

רואים אדם (- בן נח) עושה עברה,
שותה טפה מים, לוקח גיר בלי
רשות זה פחות משה פרוטה. אז
חייבים להרג אותו. בן נח אם הוא
רוצה לשנות טפה מים, צריך
לשאול רשות. בא פועל, בא
משהו, הוא צריך להביא משהו

העליונה ויוחנן היה בעיר
התחתונה, ויצא נהר של דם. אז
טיטוס אמר עכשו חוזרים [לצור על
ירושלים], אם הם הורגים אחד את
השני, אז אנחנו נחזור.

[18] אז עכשו אנחנו שני ילדים
בגיל שלוש עשרה הרגו עיר
שלמה. ויכולים להרג מדינה
שלמה, לא רק עיר שלמה. וזה
היה הוכחה בין האחים. כי
הרמב"ן אומר; ממה נפשך, אם
זה מצוה אז שיעקב יעשה את זה,
מה הוא צריך לתת לילדים

מראי מקומות והערות

היינו גרים מתחת הכנסיה היינו גרים ועולים כל
יום, עברנו לצד השני [של חיפה] רחוב ובולון.

18 כי הערבים היו נוהגים פעם להרג אדם
ליומים, היום הם הורגים שנים ליום, עכשו הם
הרימו את הרף, הרימו. אני נולדתי בדיק מול
הכנסיה (- סטלה מאריס), שם היה בית ילדות,

שֶׁשֶׁפֶךְ דָּם אוֹ שֶׁבַעַל אַחַת מִשִּׁשׁ
עֲרִיּוֹת". כִּי אַחֲזוֹת מֶאֱב הִיא לֹא
אֲסוּרָה לְבֵן נָח, אֲצֵל גּוֹיִים אֵין
אֲבוֹת, אֲתָה לֹא יוֹדֵעַ מִי הָאָבָא,
כָּל אִשָּׁה חוֹטֵאת, כָּל אִשָּׁה שֶׁם
בוֹגֶדֶת, כָּל אִשָּׁה שֶׁם מִפְקֶדֶת.

כְּמוֹ אֲצֵל הַמִּצְרִים שָׁמְתוּ [במִכַּת
בְּכוֹרוֹת לֹאשֶׁה אַחַת] שְׁמוֹנִים יְלָדִים¹⁹,
אִשָּׁה בֵּית תְּשׁוּעִים יֵשׁ לָהּ שְׁמוֹנִים
יְלָדִים. הִיא כָּבֵד הַתַּחֲתָנָה בְּגִיל
עֶשֶׂר, מְגִיל עֶשֶׂר הִיא כָּבֵד נִפְקֶדֶה
בְּמִזְל טוֹב, מְגִיעַ לָהּ שְׁמוֹנִים מִזְל
טוֹב מְגִיעַ לָהּ. שְׁמוֹנִים מִזְל טוֹב
וְכֻלָּם בְּכוֹרִים. "וְתִהְיֶה צִעָקָה
גְּדוֹלָה בְּמִצְרַיִם כִּי אֵין בֵּית אֲשֶׁר
אֵין שָׁם מֵת" (בְּרֵאשִׁית י"ב ל') אֲז
הַנָּשִׁים [הַמִּצְרִיּוֹת] בָּאוּ לְמִשָּׁה רַבִּינוּ,
מֵתוּ לָנוּ שְׁמוֹנִים יְלָדִים, אֲתָה
אֲמַרְתְּ רַק בְּכוֹרִים. [אָמַר מֹשֶׁה רַבִּינוּ]:
מָה אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת כָּלָם

מִהַמְכָּלֶת, הוּא רוֹצֵה לְטַעַם מִים
הוּא צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ רְשׁוֹת. הוּא לֹא
יָכוֹל לְהִפְנֵס לְבָאֵר בְּלִי רְשׁוֹת, זֶה
נִקְרָא גְזֵל, הוּא חַיִּב מִיתָה. אֲז מִי
שְׂרוּאָה אֶת זֶה, אֲז חַיִּב לְדוֹן
אוֹתוֹ.

אֲז הַרְמַב"ם כּוֹתֵב בְּפֶרֶק ט'
הַלָּכָה י"ד שֶׁהֵם (- הַנִּי הַעִיר שִׁכָּם)
הַתַּחֲבִּיבוּ מִיתָה, כִּי הֵם לֹא הִקִּימוּ
בֵּית דִּין, הֵם לֹא דָּנוּ אֶת שִׁכָּם בֶּן
חֲמוּר, וְאֶת אָבָא שְׁלוֹ. כִּי הֵם הָיוּ
אֲשָׁמִים, אָבָא שְׁלוֹ נָתַן לוֹ הַגָּנָה,
הִגֵּן עָלָיו, נָתַן לוֹ חֲסוֹת לְפִשְׁעֵים
שְׁלוֹ, וְכָל הַמִּשְׁפָּחָה נִתְּנָה חֲסוֹת,
אֲז צָרִיכִים לְהִרְגֵּא אֶת כָּל
הַמִּשְׁפָּחָה. "חַיִּבִּין לְהוֹשִׁיב דִּינִין
וְשׁוֹפְטִים בְּכָל פֶּלֶךְ וּפְלֶךְ וּבֶן נָח
שֶׁעָבַר עַל אַחַת מִשְׁבַּע מִצְוֹת אֱלֹהִים
יִהְיֶה בְּסִיף. פִּיֶּצֶד, אֶחָד הָעוֹבֵד
עֲבוּדָה זָרָה אוֹ שֶׁבִּרְךְ אֶת הָשֵׁם אוֹ

מִרְאֵי מִקוֹמוֹת וְהַעֲרוֹת

סיני: גְּבִי מִשְׁקִלוֹת - בְּקִדּוּשִׁים תִּהְיוּ: שֶׁהַבְּחִנְתִּי
בְּמִצְרַיִם - הָרִי שֶׁבָּאוּ עֲשֶׂרֶה רוֹזְקִים עַל מִצְרֵית
אַחַת, וְנִתְעַבְּרָה מִזֶּה עֲשֶׂר עֲבוּרִין, עֶשֶׂר בְּכוֹרוֹת
שֶׁהֵן בְּכוֹרוֹת שֶׁל אֲבִיהֶן כּוֹלֵן מֵתוֹ: תּוֹלָה מַעֲוִיתוֹ
בְּנִכְרִי - מְלוּה מַעֲוִיתוֹ לְיִשְׂרָאֵל בְּרַבִּית, וְאוֹמַר
שֶׁל נִכְרִי הֵם: קְלָא אֵילֵן - צִבַּע הַדּוּמָה לְתַכְלֵת,
וְרַחֲמָנָא אֲמַר (בְּמַדְבָּר טו) פְּתִיל תַּכְלֵת, וְתַכְלֵת
דְּמִיּוֹ יִקְרִים, שֶׁצִּבּוּעַ בְּדָם חֲלוּזוֹן שְׁאִינוּ עוֹלָה מִן
הַיָּם אֵלָּא אַחַת לִשְׁבַּעִים שָׁנָה:

¹⁹ בְּבֹא מִצִּיעָא סֵא, ע"ב

אֲמַר רַבָּא לְמָה לִּי דְכַתֵּב רַחֲמָנָא יְצִיאַת מִצְרַיִם
בְּרַבִּית יְצִיאַת מִצְרַיִם גְּבִי צִיִּצִית יְצִיאַת מִצְרַיִם
בְּמִשְׁקִלוֹת אֲמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲנִי הוּא
שֶׁהַבְּחִנְתִּי בְּמִצְרַיִם בֵּין טַפָּה שֶׁל בְּכוֹר לְטַפָּה
שְׁאִינָה שֶׁל בְּכוֹר אֲנִי הוּא שְׁעֵתִיד לִפְרַע מִמִּי
שֶׁתּוֹלָה מַעֲוִיתוֹ בְּנִכְרִי וּמְלוּה אוֹתָם לְיִשְׂרָאֵל
בְּרַבִּית וּמִמִּי שְׁטוּמֵן מִשְׁקִלוֹתָיו בְּמִלַּח וּמִמִּי
שֶׁתּוֹלָה קְלָא אֵילֵן בְּבִגְדוֹ וְאוֹמַר תַּכְלֵת הוּא:

פִּירֵשׁ: יְצִיאַת מִצְרַיִם גְּבִי רַבִּית - בְּפֶרֶשֶׁת בְּהַר

בְּכוֹרִים... אֲצַלְכֶם כָּלֶם בְּכוֹרִים, זְכִיתֶם. כְּתוּב "כִּי לֹא כְנָשִׁים הַמְצְרִית הָעֵבְרִית" (שְׁמוֹת א' י"ט) הַנָּשִׁים הַמְצְרִיּוֹת הֵם גִּדְאִיּוֹת, הֵם חִבְרַמְנִיּוֹת, הָעֵבְרִיּוֹת הֵם שְׁלוּמִיאלִיּוֹת. נִשְׁאֵל אֶת סִבְתָּא צְבִיָּה, לָמָּה הִיא עֲקָפָה אוֹתָךְ, לֹא עָשִׂינוּ לוֹ פְּדִיּוֹן. אֲבָל מְצִירָה לֹא הִיָּה בְּעִיָּה, הִיָּה אֲפָשָׁר לַעֲשׂוֹת מֵאָה פְּדִיּוֹנוֹת אֲפָשָׁר לַעֲשׂוֹת. לֹא רַק פְּדִיּוֹן אֶחָד, כִּי כָל גָּבֵר יֵלֵד רִאשׁוֹן זֶה בְּכוֹר.

אֲזַי [מִמְשִׁיךְ הָרַמְבַּם ע"ס:] "אוֹ שֶׁאֵכָל כָּל שֶׁהוּא, מֵאֲבֵר מִן הַחֵי, בְּשָׂר מִן הַחֵי. וּבָזֶה שֶׁלֹּא דָּנָהּ הוּא חֵיב מִיתָה", זֶה שִׁטַּת הָרַמְבַּם ע"ס כָּל גּוֹי הוּא חֵיב לְדוֹן אֶת הַשָּׁנִי. וּמִכֵּיּוֹן שֶׁאֲנָשִׁי שְׂכָם לֹא דָּנָה אֶת שְׂכָם בֶּן חֲמוֹר וְאֵת אֲבָא שְׁלוֹ, וְאֵת כָּל הַמְשַׁפָּחָה שֶׁמִּגִּנִּים עָלָיו, אֲזַי הִתְחַיְבוּ כָּל בְּעָלֵי שְׂכָם הָרִיגָה. כִּי זֶה מִצַּד גִּזְלָה, כִּי אֲצַל בֶּן נָח אֵין דִּין שֶׁל פְּנוּיָה [שֶׁאִסּוּרָה בְּלִי חוּפָה וּקִידוּשִׁין], אִם הִיא לֹא אֵשֶׁת [אִישׁ הִיא מוֹתֵרָת] אֲבָל [נִנְשָׂא עַל דִּינָה] מִצַּד גִּזְלָה, לּוֹקָחִים יֵלְדָה, סוֹגְרִים אוֹתָהּ שְׁבַע יָמִים! ?

"וְכָל הָעִיר יִדְעוּ וְרָאוּ וְלֹא דָּנָהּ

וּבֶן נָח נִהְיָג בְּעַד אֶחָד וּבְדִין אֶחָד בְּלֹא הִתְרָאָה" לֹא צָרִיךְ הִתְרָאָה "וְעַל פִּי קְרוֹבִינִין" יָכוֹל לִהְיוֹת אֶחָד, אֲבָא, אֲזַי זֶה שִׁטַּת הָרַמְבַּם. הָרַמְבַּם חוֹלֵק עַל כָּל הָרַמְבַּם, זֶה הִיָּתָה הַמַּחְלָקָת בֵּין הָאֲחִים - שִׁמְעוֹן וְלֵוִי שֶׁהִרְגוּ אֶת בְּנֵי הָעִיר שָׁכֵם וְיַעֲקֹב.

"רָאָה אֶחָד שֶׁעָבַר עַל אַחַת מֵהֵן וְלֹא דָּנָהּ" אִם הוּא רֹאֶה אֶחָד עוֹבֵר עֲבֵרָה, וְכָלֶם יִדְעוּ שֶׁשָּׂכֶם עָבַר עֲבֵרָה. וְהָיוּ צָרִיכִים לְדוֹן אוֹתוֹ "הָרִי זֶה הָרֹאֶה יִהְיֶה בְּסִיף, וּמִפְּנֵי זֶה נִתְחַיְבוּ כָּל בְּעָלֵי שְׂכָם הָרִיגָה" כָּל בְּעָלֵי שְׂכָם "שֶׁהָרִי שְׂכָם גִּזְלָה" כִּי עַל פְּנוּיָה הֵם לֹא חֵיבִים, רַק זֶה לֹא מוֹסְרִי, זֶה לֹא יָפָה, זֶה בְּזִיּוֹן גָּדוֹל. אֲבָל הֵם לֹא חֵיבִים. אֲזַי כָּל זֶה שִׁטַּת הָרַמְבַּם שֶׁזֶה מִדִּין גִּזְלָה. לּוֹקָחִים יֵלְדָה גּוֹנְבִים אוֹתָהּ מִהַהוֹרִים שְׁלָה, הִיא הִיָּתָה יֵלְדָה בֵּת שָׁבַע. הִיא נוֹלְדָה כְּשִׁיעֶקֶב הִיָּה בְּגִיל שְׁבָעִים וְאֶחָד, עֲכָשׁוּ הוּא בְּגִיל שְׁבָעִים וְשִׁמּוֹנָה, עֲכָשׁוּ הִיא בֵּת שָׁבַע, לּוֹקָחִים יֵלְדָה בֵּת שָׁבַע, גּוֹנְבִים אוֹתָהּ גּוֹזְלִים אוֹתָהּ מִהַהוֹרִים שְׁלָה, זֶה "וְגִנֵּב אִישׁ וּמָכְרוּ... מוֹת יוֹמָת" (שְׁמוֹת כ"א ט"ז). חֵיבִים

סְקִילָה, חִיבִים הָרִיגָה, "שְׁהִרִי שְׁכֶם גָּזַל וְהֵם רָאוּ וַיִּדְעוּ", כָּל הָעִיר יִדְעוּ מִזֶּה, וְלֹא דָנוּ אוֹתוֹ.

אִז לָמָּה יַעֲקֹב לֹא עָשָׂה אֵת זֶה? עֲכָשׁוּ שׁוֹאֵל הַרְמֵב"ן: מִמָּה נִפְשָׁן אִם זֶה כְּזֶה מִצְוָה גְּדוּלָּה, לְדוֹן אֵת שְׁכֶם בֶּן חֲמוֹר, וְאֵת חֲמוֹר אֲבֹא שְׁלוֹ – שֶׁהוּא חֲמוֹר בֶּן חֲמוֹר... אִז לָמָּה יַעֲקֹב אָבִינוּ [לא הִלָּךְ] זֶה הִבֵּת שְׁלֹף! תַּצִּיל אוֹתָהּ, לֵךְ תַּצִּיל אוֹתָהּ, תִּרְסַק אֵת כָּלֶם. יֵשׁ לָךְ אֵת הַיִּלָּדִים הַכִּי גְבוּרִים בְּעוֹלָם, אֵתָּה יָכוֹל לְהִלָּחֵם עִם כָּל שְׁכֶם. אִז לָמָּה הוּא עוֹד אוֹמֵר "עֲכַרְתֶּם אוֹתִי"? אוֹמֵר הַרְמֵב"ן שְׁכָלֶם עָשׂוּ תְּשׁוּבָה. כָּכֹר כָּלֶם מָלוּ, כָּכֹר תִּקֵּן לָהֶם תַּחֲנוּמִין. [יעֲקֹב] אָמַר [לָהֶם] בְּשִׁבְתּוֹ יוֹשְׁבִים בְּבֵית עוֹשִׁים סְעוּדוֹת.

אֲצֵל הַחֲלוּנִים אֵין דָּבָר כְּזֶה לְשִׁבְתּוֹ בְּבֵית, נוֹסְעִים לְכַנָּרֶת, נוֹסְעִים לְהִילָטוֹן לְפִלְאֲזִיָּה, נוֹסְעִים לְכָל מִינֵי חוֹפִים, וּבִדְרֹךְ יֵשׁ פִּקְקִים וְעוֹשִׁים תַּאֲוָנוֹת. וּבִסּוּף הַכָּל נִשְׁרָף לָהֶם... בִּסּוּף אֵתָּה עוֹשֶׂה עַל הָאֵשׁ חֲצִי נִשְׁרָף, וְאַחֲרֵי זֶה שׁוֹכְחִים אֵת הָאֲבִטִּיחַ אוֹ אֵת הַגְּלִידָה, אִז הוֹלֵךְ מִכּוֹת

בֵּין אֲבֹא וְאֲמָא, וּבִיּוֹם רֵאשׁוֹן כָּכֹר הַכָּל... כָּכֹר יוֹשְׁבִים, כָּכֹר פִּתְחוּ תִיק בְּרַבְנוּת, זֶה הָעֲנָג שִׁבְתּוֹ שֶׁל הַחֲלוּנִים... שְׁנוֹסְעִים לְכַנָּרֶת אוֹ לְפִלְאֲזִיָּה אוֹ לְהִילָטוֹן בַּחוּף הָרִצְלִיָּה, וְשָׁם רָאוּ שְׁשִׁכְחוּ תְּמִיד אֵת הָאֲכָל הַכִּי חָשׁוּב, אֵת הַמַּעֲדָן הַכִּי חָשׁוּב שְׁכָחוּ אוֹתוֹ, וְאִז הוֹלֵךְ מִכּוֹת בֵּין הָאֲבֹא וְהָאֲמָא, וְהִילָדִים רוֹאִים אֵת זֶה, וְאִז הַיִּלָּדִים עוֹשִׂים תְּשׁוּבָה. הַיִּלָּדִים סִפְּרוּ לִי בְּעֶצְמָם: מִזֶּה עָשִׂינוּ תְּשׁוּבָה, רָאִינוּ שְׁאֲבֹא וְאֲמָא הוֹלְכִים מִכּוֹת, אִז אֲמָרְנוּ: [אֲנַחְנוּ] לֹא רוֹצִים כְּאֵלָּה חַיִּים, רוֹצִים שִׁבְתּוֹ כְּהִלָּכְתָּהּ, מִזֶּה חֲזַרְנוּ בְּתְשׁוּבָה.

אִז מִמָּה נִפְשָׁן אִם זֶה מִצְוָה לְהִרְגֹּת אֵת כָּל שְׁכֶם, אִז שְׁיַעֲקֹב יִהְיֶה אוֹתָם, שְׁיַעֲקֹב יִהְיֶה אֲבִינוּ הֵיךְ חָיִב לְהִיּוֹת הָרֵאשׁוֹן! מִה זֶה, כְּתוּב שָׁאֵם מֹשֶׁה הֵיךְ הוֹרֵג אֵת זְמָרִי הֵיךְ נִכְנָס לְאָרֶץ. זֶה שְׁמֹשֶׁה נָתַן לְפִנְחָס לְהִרְגֹּת אוֹתוֹ, הוּא לֹא נִכְנָס לְאָרֶץ. כְּתוּב בְּמִדְרַשׁ פְּלִיאָה: אִם מֹשֶׁה הֵיךְ הוֹרֵג אֵת זְמָרִי הוּא הֵיךְ נִכְנָס לְאָרֶץ, אִז הֵיךְ הַכָּל נִמְתָּק, גַּם מִה

שְׁהִכָּה אֶת הַסֵּלַע.

גַּם בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה זֶה לֹא יִכּוֹל לִהְיוֹת, בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה זֶה רַק תּוֹךְ שְׁלוֹשׁ חֳדָשִׁים, זֶה מְגִיל שְׁלוֹשׁ עָשָׂרָה, עַד שֶׁזֶּה מְקִיף אֶת כָּל הַבְּרִית מִלָּה. אִי יֵשׁ לָנוּ שְׁלוֹשָׁה חֳדָשִׁים. כִּי כָּתוּב "כִּי יִהְיֶה לְאִישׁ בֶּן" (דְּבָרִים כ"א י"ח) – בֶּן וְלֹא אִישׁ. אִי מְגִיל שְׁלוֹשׁ עָשָׂרָה וּשְׁלוֹשָׁה חֳדָשִׁים הוּא כָּבֵד נִקְרָא אִישׁ. אִי יֵשׁ לָנוּ רַק שְׁלוֹשָׁה חֳדָשִׁים, הוּא צָרִיךְ לֵאכֹל תְּרִסְמִיר בֶּשֶׂר וְצָרִיךְ [לְשִׁתוֹת] חֲצִי לֶג יֵין.

הַרְמַב"ם אוֹמֵר שְׁעוֹף לֹא, הַרְמַב"ם אוֹמֵר בְּהִלְכוֹת מִמְּרִים, הוּא יִכּוֹל לֵאכֹל עוֹף כָּל הַיּוֹם, עוֹף לֹא נִקְרָא בֶּשֶׂר. עוֹף זֶה גַּם בֶּן הַמַּחֲלָקֶת בֵּין הָאֲחִים [לְיוֹסֵף], כִּי הֵם אָכְלוּ אֶבֶר מִן הַחֵי שֶׁל עוֹף, [וְיוֹסֵף] אָמַר עוֹף זֶה בֶּשֶׂר, הֵם אָמְרוּ לֹא, עוֹף זֶה לֹא בֶּשֶׂר. "אֵךְ בֶּשֶׂר בְּנַפְשׁוֹ דָּמוֹ לֹא תֹאכְלוּ" (בְּרֵאשִׁית ט' ד') כָּתוּב בֶּשֶׂר, עוֹף זֶה עוֹף. יֵשׁ חֲנוּת עוֹפוֹת חֲנוּת בֶּשֶׂר, זֶה שְׁתֵּי חֲנוּתִים נִפְרָדִים, לֹא מְעַרְבִים.

אָדָם לֹא יֵצֵא [יְדֵי חוּבָה] בַּחֲגֵי מִי שְׁמַקְפִּיד לֵאכֹל בֶּשֶׂר, אִי הוּא לֹא יֵצֵא יְדֵי חוּבָה בְּעוֹף. יֵשׁ כְּאֵלֶּה שְׁמַקְפִּידִים לֵאכֹל רַק בֶּשֶׂר

אִי יַעֲקֹב צָרִיךְ [לִהְיוֹת] רֹאשׁוֹן. אִי זֶה מַצָּוָה לִהְרֹג אֶת אֲנָשֵׁי שְׁכֵם, אִי שִׁיעָקֵב יִהְיֶה הָרֹאשׁוֹן וְלִזְכוֹת בְּמַצָּוָה הַזֹּאת, (חוֹזֵר בְּסוּף הַשִּׁיעוֹר לְבֹאֵר עֵינֵינוּ הֵן).

כָּתוּב "רַחֲמִים" עִיר הַנִּדְחָת, עֲכָשׁוּ קָרָאנוּ פֶּרֶשֶׁת רֹאֵה, עִיר הַנִּדְחָת "וְנָתַן לָךְ רַחֲמִים וְרַחֲמֶךָ" (דְּבָרִים י"ג י"ח) שֶׁתִּתֵּן רַחֲמִים, מַצָּוָה לִהְרֹג אֶת כָּל הָעִיר. עִיר שְׁלֵמָה, עִיר שְׁלֵמָה. אִי כָּתוּב שְׁמַעוֹלָם זֶה לֹא הִיא, זֶה לֹא יִכּוֹל לִהְיוֹת שְׁעִיר שְׁלֵמָה יַעֲבֹדוּ עֲבוּדָה זָרָה, וְצָרִיךְ בְּנֵי עִירָם, וְצָרִיךְ בְּתוֹךְ הָעִיר, כָּל הַתְּנָאִים זֶה לֹא יִכּוֹל לִהְיוֹת.

בהמה, עכשו יהיה סכות, צריכים לאכל בשר בהמה. מי שרוצה לאכל דוקא בשר לכבוד החג, אז אם הוא אוכל עוף הוא לא יצא ידי חובת שמחת החג, כי עוף לא נקרא בשר.

אז אומר הרמב"ם עוף לא נקרא בשר, "אך בשר..." כל זה מסביר פאן הרדב"ז, והפסך משנה, "אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו" בשר זה רק בהמה, וכתוב פאן בפסקי י' הלכות ממרים; שהבן סורר יכול לאכל כל היום עוף, והוא לא יהיה בן סורר ומורה, כי עוף זה לא בשר. מהעוף הוא לא נהיה שבע... אז יש לו שלושה חדשים, והוא צריך לגנוב משל אביו, לגנוב, ובכסף הזה לקנות, ולאכל בחבורה של צדיקים, לא סיקרנים לא שבאבניקים, צריך לאכל בחבורה של צדיקים, איך הוא יאכל בחבורה של הצדיקים? מי יאכל אתו? אף אחד לא ישתתף אתו. אז פאן הלכות ממרים פסק ז' "אכל כל

מאכל ולא אכל בשר בהמה, אפלו אכל עוף כל היום, שאכל אכילה זו מבשר העוף", אז הוא פטור. רק אם הוא אכל בהמה ועוף ביחד, אם הוא אוכל חצי בהמה, חצי עוף זה משלים. אם אכל חצי בהמה זה משלים "וכן אם אכל בשר מליח ביום השלישי למליחתו" הוא צריך לאכל את הבשר ביום שלישי למליחתו לא לפני זה, גם הבשר בהמה יש תנאים, שלישי למליחתו, "זין מגתו", אם הוא שותה זין מגתו פטור.

לכן מיץ ענבים זה לא נקרא זין, זה לא נקרא זין, לא יוצאים ידי חובת ארבע כוסות כתוב. מי ששותה מיץ ענבים בפסח, אז לא יצא ידי חובת ארבע כוסות על פי השיטה שזה [שצריך דוקא שתית ארבע כוסות] מיין ממש. אז אם הוא שותה מיץ ענבים הוא יכול לשתות עשר בקבוקים הוא לא נקרא בן סורר ומורה.²⁰

אז התורה כמעט שום [-],

מראי מקומות והערות

(בלבד).

²⁰ (יש לצון כי מעשה רב - אשר מורינו הרב שליט"א נוהג בן לשתות מיץ ענבים בכל ימות השנה, ואף בארבע כוסות שותה ממיץ ענבים

אוֹתָךְ מִהִקוּמָה הַשְּׁנִיָּה, וְאִם לֹא תִּמּוֹת אֲזַיְרְקוּ עָלֶיךָ אֲבָנִים שְׁלוֹשׁ טוֹן, עַד שֶׁתִּמְעָף לְגַמְרִי תִּהְיֶה פֶתַח פְּלֹאֶפֶל.

אֲזַי אֹמְרִים לַיִלָּד, אַתָּה רוֹצֶה לְהִרְגִּיז אֶת הָאָבָא, דּוֹקָא לְהַדְלִיק חֲשֹׁמֶל, בְּסֹדֶר, הִנֵּה שְׁנֵי עֵדִים. אֹמְרִים לוֹ תִּדַּע; נִסְקוּל אוֹתָךְ, הוּא צָרִיךְ לְהִגִּיד כֵּן, אִם הוּא לֹא אֹמֵר כֵּן, לֹא סוֹקְלִים אוֹתוֹ. מִי יִגִּיד כֵּן? אֵיזָה מְשַׁעַע, צָרִיךְ לְהִיט מְרִצָּה שֶׁל מְרִצָּה, אֶפְלוּ מְרִצָּה הַכִּי כִּפּוֹר לֹא יִגִּיד כֵּן. נִסְקוּל אוֹתָךְ תִּדַּע לָךְ, כְּאֵלֶּה אֲבָנִים נִזְרוּק עָלֶיךָ! הוּא צָרִיךְ לְהִגִּיד כֵּן, אִף עַל פִּי כֵּן, מִסְפִּים. הֶעֱקָר לְהִרְגִּיז אֶת אָבָא אוֹ אִמָּא. אֵינְךָ דְּבָר כְּזֶה! אִף אַחַד לֹא יַעֲשֶׂה אֶת זֶה! אֲבָל זֶה מָה שֶׁכְּתוּב בְּהִלְכָּה, אֲזַי מְבִיאִים לוֹ שְׁנֵי עֵדִים וְאֲזַי הוּא נִגְשׁ, מִדְּלִיק אֶת הַחֲשֹׁמֶל, וְהָאִמָּא מִתְּפוּצָצֶת, הָאָבָא מִתְּפוּצֵץ, זֶה מָה שֶׁהוּא רָצָה, שִׁיתְּפוּצְצוּ, זֶה הִיָּה כָּל הַמִּטְרָה שְׁלוֹ. אֲזַי זֶה כְּבֹר מְלָאכָה שְׁאִינָה צָרִיכָה לְגוּפָה... כִּי צָרִיךְ לְהַדְלִיק אֶת זֶה שִׁיְהִיָּה אוֹר לֹא כְּדִי שְׁאִמָּא תִּתְּפוּצֵץ, אֲזַי מִמָּה נִפְשָׁךְ, אֲזַי זֶה מְלָאכָה

סְנֵהֲדָרִין הוֹרְגָת פַּעַם בְּשַׁבָּעִים שְׁנָה קְטַלְנִית. רַבִּי עֲקִיבָא אֹמֵר אִם הֵינּוּ בְּסְנֵהֲדָרִין לֹא הֵינּוּ הוֹרְגִים אִף פַּעַם, הֵינּוּ מוֹכִיחִים שֶׁהוּא לֹא נוֹרְמָלִי, שֶׁהוּא כְּכֹה... צָרִיכִים שְׁנֵי עֵדִים, וְהִתְרָאָה, וְאַחֲרֵי שֶׁעוֹשִׂים לוֹ הִתְרָאָה וְהַכֵּל, הוּא מַגִּיעַ לְסְנֵהֲדָרִין. עֲכָשׁוּ הוּא רוֹצֶה לְהִרְגִּיז אֶת אִמָּא שְׁלוֹ, הוּא רוֹצֶה לְהִרְגִּיז אֶת אָבָא שְׁלוֹ. כָּל אַחַד יוֹדֵעַ יֵשׁ רִגַּע הוּא רָצָה לְהִרְגִּיז אֶת אָבָא שְׁלוֹ, הוּא הִיָּה מוֹכֵן לְחִלּוֹל שַׁבָּת, הֶעֱקָר לְהִרְגִּיז אֶת אִמָּא. לֹא שֶׁהוּא רוֹצֶה לְחִלּוֹל, לְהִרְגִּיז אֶת אָבָא, לְהִרְגִּיז אֶת הַמּוֹרָה, לְהִרְגִּיז אֶת הַרְבֵּה, אֲזַי הוּא מוֹכֵן דּוֹקָא לְהַדְלִיק עֲכָשׁוּ [אש] וְהוּא... אֲזַי אֹמְרִים לוֹ בְּסֹדֶר אַתָּה תִּדְלִיק חֲשֹׁמֶל אוֹי וְאֹבִי לָךְ! נִבִּיא שְׁנֵי עֵדִים, יֵשׁ בֵּית מִקְדָּשׁ - עוֹד מַעֲט יִבְנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, אוֹלֵי הַיּוֹם, יִהְיֶה פֹה סְנֵהֲדָרִין, נִבִּיא אוֹתָךְ לְסְנֵהֲדָרִין, עֲכָשׁוּ סְנֵהֲדָרִין. אַתָּה רוֹצֶה לְהַדְלִיק, תִּדְלִיק בְּסֹדֶר, הִנֵּה שְׁנֵי עֵדִים הִגִּיעוּ, הִגִּיעוּ שְׁנֵי עֵדִים, אֹמְרִים לוֹ אַתָּה יוֹדֵעַ אִם תִּדְלִיק יִהְיֶה סְקִילָה, כְּאֵלֶּה אֲבָנִים יִזְרְקוּ עָלֶיךָ, כָּל אֶבֶן שְׁלוֹשׁ טוֹן, יִזְרְקוּ

השנייה, כל [דבר] הסברתם לו? והוא היה צריך להגיד כן, אף על פי כן, כן כן כן, כל דבר כן, אז יש גם שני עדים וגם התראה.

ועכשיו, אז הוא ישב פה על הכסא, פה הכפתור איפה שעומד [-] אל תסתיר לי את הכפתור, תעשה לי טובה, הנה עכשיו יש לי את הכפתור עכשיו זה עומד מולי אז עכשיו באים הסנהדרין, כי אם אתה מסתיר, אז אי אפשר לסקל אותי, צריך להזיז אותך ועד שאני אזיז אותך, כבר יותר מכדי דבור אז לכן צריך שהכפתור יהיה גלוי, ומי שעומד ליד הכפתור צריכים להזיז אותו, אחרת הוא לא חייב סקילה. עכשיו באים הסנהדרין מביאים סנטימטר מודדים, שזה יותר משלוש פסיעות, אם זה יותר משלוש פסיעות זה כבר יותר מתוך כדי דבור, שתי פסיעות זה תוך כדי דבור. מודדים, סופרים, זה מטר וחצי, כל מטר זה שתי אמות, שלוש אמות זה כבר יותר מתוך כדי דבור. אפילו שהיה כבר עדים והתראה, ומה לא... הפכו את העולם, הילד יוצא זפאי

שאני צריכה לגופה, אז כבר אי אפשר לסקל אותו. אז אפילו נגיד שהוא רצה שיהיה קצת אור, היה חשך, והוא הסתובב בלילה, הוא רצה לאכל איזה פיצה, אז הוא רצה שיהיה אור. נגיד שזה היה אמצע הלילה, ואז הוא בסדר.

טוב, אז מגיעים לסנהדרין, עכשיו יש סנהדרין, בית המקדש יבנה הלילה, יהיה פה סנהדרין לשפת הגזית, מביאים אותו שואלים את העדים כן, התרעתם בו? כן - הוא אמר. אמרתם לו שייסקלו אותו, צריך להגיד יסקלו, כי כל מיתה, צריך להגיד איזה מיתה.

כי זה שאלה במקושש, מה החדוש במקושש, אז לפי רבנן צריכים להגיד לו סקילה והם לא אמרו סקילה, אז זה החדוש אפילו שלא אמרו סקילה, אז הוא חייב סקילה. אבל לפי רבי יהודה אם... [אינם יודעים], אז אפשר להגיד לו מיתה, לא צריך להגיד דוקא סקילה, אתה חייב מיתה. עכשיו מביאים אותו לבית דין; התרעתם אותו מסקילה? אמרתם לו שייזרקו עליו אבנים של שלוש טון, שיפילו אותו מהקומה

מִתֵּר לְכַתְּחֵלָה לְבֵן נָח לֵאכֹל אֶבֶר
מִן הַחִי, אִם זֶה עוֹף, צִפּוֹר, יוֹנָה,
תְּרַנְגִּלַּת. אִזְּהוּ מִבֵּיא כָּאֵן בִּ-
ס"ב שְׁאִין אֲזַהֲרָה אִין שׁוּם
אֲזַהֲרָה לְבֵן נָח, לֹא רַק שְׁלֹא
נִהָרַג... לְפִי רַמְבַּ"ם כְּלוּמַר לְפִי
שְׁמִסְבִּיר הַרְדָּב"ז הוּא רַק אִינוּ
נִהָרַג, אֲבָל אֲנִי [הַפְּלִתִי וְהַפְּלִתִי] אוֹמֵר
שְׁאִין שׁוּם אֲזַהֲרָה אִין שׁוּם אֶסוּר,
אִזְּשִׁיטָה הַרְמַב"ם אוֹמֵר הַכֶּרְתִּי
וְהַפְּלִתִי - ר' יְהוֹנָתָן אִיבְשִׁין -
אִין שׁוּם אֶסוּר בְּאֶבֶר מִן הַחִי לְבֵן
נָח: "וְקָשָׁה לְשִׁיטוֹת הַרְמַב"ם
הָא בְּעוֹף לֵיכָא אֲזַהֲרָה לְבֵן נָח
כָּלִל וְאִם כֵּן עֲדִין קָשָׁה מָה תִּקֵּן
וְצָרִיךְ עֵינִין. וּמָה שְׁנִרְאָה בִּישׁוּבוֹ
הוּא דִּישׁ לְדַקְדָּק מִנ"ל לְרִש"י
לְפָרֵשׁ תִּקֵּן מִיַּד אֶבֶר מִהַחִי..."
אִזְּמָה הַשְׁחִיטָה תַּעֲזוֹר, הַשְׁחִיטָה
לֹא תַּעֲזוֹר כְּלוּם, עַל כָּל פְּנִים זֶה
אוֹמֵר, שְׁזֶה לְכַתְּחֵלָה זֶה שִׁיטָה
הַרְמַב"ם לְכַתְּחֵלָה, אִין בֵּן נָח
מִצְוָה עַל אֶבֶר מִן הַחִי. בֵּן נָח
מִתֵּר לוֹ לֵאכֹל אֶבֶר מִן הַחִי שְׁל
עוֹף. כְּמוֹ שְׁמִתֵּר לוֹ לֵאכֹל
מִצְפָּרְדֵּעַ, אוֹכֵל צְפָרְדַּעִים בֵּין כַּה

לְגַמְרִי, אִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת לוֹ
כְּלוּם. אִזְּבֵּית דִּין שְׁהוֹרֶגֶת פַּעַם
בִּשְׁבָּעִים שָׁנָה, הִיא נִקְרָאת
קְטֻלָּה, רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֲצִלְנוּ
בְּכָלִל לֹא הָיוּ הוֹרָגִים, תְּמִיד הָיִינוּ
מוֹצְאִים אֵיזָה פָּטוּר, אִזְּאוֹתוֹ
דְּבַר רַבִּי טְרַפּוֹן אֲצִלְנוּ לֹא הָיוּ
הוֹרָגִים לַעֲוֹלָם. אִזְּעָכְשׁוּ בֵּן סוֹרֵר
וּמוֹרָה לֹא יָכוֹל לִהְיוֹת לַעֲוֹלָם,
עִיר הַנִּדְחָת לֹא יָכוֹלָה לִהְיוֹת
לַעֲוֹלָם. כִּי יֵשׁ כָּל כֶּף הַרְבֵּה
תְּנָאִים, רַק שְׁלוּשָׁה חֻדָּשִׁים
וְכַכָּה... שְׁהוּא עֲדִין בֵּן וְלֹא אִישׁ.

אִזְּכֹל זֶה מְדַבְּרִים שְׁזֶה הָיָה
הַמַּחֲלָקֶת בֵּין הָאֲחִים וְיוֹסֵף,
שְׁהַרְמַב"ם אוֹמֵר "יִרְאָה לִי"
הַרְמַב"ם פּוֹסֵק כָּאֵן בְּפֶרֶק ט':
"יִרְאָה לִי שְׁהוּא לֹא נִהָרַג", אִם
אָדָם אוֹכֵל עוֹף אֶבֶר מִן הַחִי עִם
עוֹף, הוּא לֹא נִהָרַג. "יִרְאָה לִי" אִזְּמָה
הַפְּרוּשׁ "יִרְאָה לִי" יִרְאָה לִי
פְּרוּשׁוֹ שְׁהַרְמַב"ם אִין לוֹ
הוֹכָחוֹת, אִין לוֹ רְאִיָּה, הוּא אוֹמֵר
יִרְאָה לִי, יִרְאָה לִי שְׁכֵן נָח נִהָרַג.
אוֹמֵר הַרְדָּב"ז הוּא רַק לֹא נִהָרַג
אֲבָל זֶה אֶסוּר. אֲבָל הַכֶּרְתִּי
וְהַפְּלִתִי בְּ[יִנְיָה דְּעָה סִימָן] ס"ב כּוֹתֵב
שְׁזֶה לְכַתְּחֵלָה, לְפִי הַרְמַב"ם

וכה²¹]. "אֶחָד הָאָבֵר אוֹ הַבָּשָׂר הַפּוֹרֵשׁ מִן הַבְּהֵמָה אוֹ מִן הַחַיָּה אֲבָל הָעוֹף יֵרָאֶה לִּי שְׂאִין בֶּן נֹחַ נִהְרָג עַל אֶבֶר מִן הַחַי מִמֶּנּוּ".

אז כל זה דברנו כאן, שעכשו אנחנו נמצאים בפרשת דברים, כתוב "הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' (דברים י"ב ה'), לְמָה מָקוֹם "אֲשֶׁר יִבְחַר ה' לְמָה לֹא כָתוּב יְרוּשָׁלַיִם? וְאֵלּוּ הֵרָ גְרִיזִים [כתוב בפרטי פרטים היכן הוא נמצא? ותרץ בשעורים שאם היה כתוב את 'ירושלים' אז שום שבט לא היה מסכים להחליט הארץ על פי הגורל, כי כל אחד היה רוצה לזכות שיהיה בחלקו את בית המקדש].

דברנו על הר גריזים שמיד שיסעו לשם - הר ברכה, פעם בשנה חייבים לבקר בהר גריזים, פעם בשנה אפשר לסוע ועוברים דרך חוארה לא נורא. עברנו שם היינו עם [-], היינו מקפידים בעשר אלה ערבים, אז ברוך ה' זה היה תענוג זה היה כף כזה לראות את כלם, אז הם היו הולכים ברגל למכה, עכשו יש להם כבר מטוסים, פעם היו הולכים ברגל,

כל שנה נהרגים שם איזה אלף איש כל שנה. כבר נהרגים מרב הדחק מרב זה, רומסים אחד את השני, פעם נהרגו שלוש אלף - לפני עשר שנים. אז איראן אמרה שהיא תפקח.

אז על כל פנים אנחנו חוזרים לרמב"ן המחלקת שזה המחלקת בין הרמב"ן, זה היה הדרשה של האחרים, אמרו לפי הרמב"ם היו חייבים כלם מיתה. אבל לפי הרמב"ן הם לא חייבים מיתה [משום גזל או משום שלא מחו], אז למה מתר להרג אותם, בכל זאת הם הרגו אותם. ויעקב מקלל אותם, "ארור אפם כי עז ועברתם כי קשתה אחלקם ביעקב אפיצם בישראל" לא יקבלו חלק בארץ, הרגו עיר שלמה. אז למה בכל זאת הם פסקו?

אז אומר הרמב"ן שדמם חשוב להם כמים, אם אדם יכול לעשות כזה תועבה, כזה מעשה הוא יותר גרוע מבהמה! הבהמות לא עושים את זה, לא חוטפים,

מראי מקומות והערות

זה... כדי שיהיה אפשר לאכל.

²¹ בסין אוכלים צפרדעים. לכן כל הקורונה מתחיל בסין, נחשים, הכל אוכלים שם, אין דבר, כל מה שזו, ואם זה לא זו אז מזוים את

לתינוק את המח, אז סקלו אותו.
אז הם חייבים מצד שהם נהפכו
לבהמות, אחרי שעיר שלמה
רואה כזה מעשה, ולא הורגת
מיד את הבן אדם שעשה את
המעשה את התועבה הזו, אז
הוא נחשב בהמה "ודם חשוב
להם כמים", ולכן הם היו חייבים
כלם מיתה, ולכן שמעון ולוי
הרגו את כל שכם, ולא השאירו
זכר מכל העיר.

הבהמה עושה מה שהיא עושה,
היא לא גוזלת היא לא רודפת.
הוא יותר גרוע מבהמה! אז
אנשים שמסגלים לעשות כאלה
מעשים, אז הם חייבים מיתה מיד.
לא מצד ההלכה, מצד שהם
בהמות. כמו שהוא שוחט
תרנגולת, שוחט יונה הם חייבים
שחיטה. אם יונה מנקרת
למישהו, תרנגול – מעשה
בתרנגול בירושלים שנקר

והתקדשתם

מתיא בן חרש

מלכנים²² אי אפשר להבין את זה, הוא
לקח שפודים והוא שם את זה בתוף

א. מתיא בן חרש בא מרומא כל הספור
על מתיא בן חרש שהוא לקח שפודים

מוראי מקומות והערות

אחות תובל כון שבה טעו מלאכי השרת
שנאמר "ויראו בני האלהים את בנות האדם
כי טבת הנה ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו"
באתה ועמדה לפניו כיון שראתה אותה חור
לשמאל ישבה לצד שמאל הפך פניו לצד ימין
כיון שראתה אותה מתהפכת לצדו אמר מתגרא
אני שמא יגבר עלי יצר הרע ויהטיאני מה עשה
אותו הצדיק אמר לתלמידיו היושבים לפניו לבו
והביאו אש ומסמרים הביאו לו ונתן המסמרים
בתוף האש עד שהיו אדומים כאש ונתנם על
עיניו

כיון שראתה השטן כך גזעזע ונפל על פניו ורעד

²² מדרש עשרת הדברות

מעשה ברבי מתיא בן חרש שהיה יושב ודורש
בתורה והיו פניו דומות לחמה וקלסתר פניו
דומה למלאכי השרת ביראת שמים שמיימי לא
נשא פניו לאשת חבירו פעם אחת היה יושב
ודורש ועוסק בתורה בבית המדרש עבר שטן
לפניו וראתה ונתקנא בו אמר אפשר לאדם כזה
שלא יחטא מה עשה השטן עלה לרקיע ועמד
לפני הקדוש ברוך הוא ואמר רבונו של עולם תן
לי רשות ואנסנו אמר לו לה.

הלך ומצאו שהיה יושב ועוסק בתורה מה עשה
נדמה לאשה שלא היתה כמותה מןמות נעמה

עָשָׂה הַתְּבוּדוֹת, שָׁמָּה הוּא עֹבֵד אֶת ה',
זֶה מַתִּיא בֶּן חֲרָשׁ, תּוֹדוּס גַּם הָיָה מְרוּמָא,
בְּרוּמָא הָיוּ שָׁם הַצְדִּיקִים הַכִּי גְדוֹלִים, כִּי
הָעוֹלָם מִחֶלֶק לַחֲמֵשׁ אוֹתִיּוֹת וְכָל צָדִיק
יֵשׁ לוֹ אֶת הַמָּקוֹם שֶׁלוֹ שֶׁהוּא מִקְבֵּל אֶת
הַהִשְׁרָאָה, אִזּוּ מַתִּיא בֶּן חֲרָשׁ קִבֵּל אֶת
הַהִשְׁרָאָה דְּוָקָא בְּרוּמָא, שָׁמָּה הוּא קִבֵּל
אֶת הַהִשְׁרָאָה לְהַכְנִים שְׁפוּדִים מִלְּבָנִים
בְּעֵינִים.

כְּתוּב שָׁאֵם הוּא יוֹדֵעַ שֶׁיִּכְשַׁל בְּרֵאִיָּה
אֲסוּרָה לְתַקּוּעַ שְׁפוּדִים מִלְּבָנִים בְּעֵינִים,
אָדָם בָּא לְעוֹלָם לְתַקּוּעַ שְׁפוּדִים מִלְּבָנִים
בְּעֵינִים, כֹּל שׁוֹבֵב בָּנִים צָרִיךְ לַדַּעַת
לְתַקּוּעַ שְׁפוּדִים מִלְּבָנִים בְּעֵינִים, כֹּל אֶחָד
צָרִיךְ לַדַּעַת שְׁכָל הָעֵנָן שֶׁל רוּמָא זֶה הָיָה
בְּשִׁבְלִי מַתִּיא בֶּן חֲרָשׁ לְתַקּוּעַ שְׁפוּדִים
מִלְּבָנִים בְּעֵינִים, בְּעֶזְרַת ה' בְּזִכּוֹת זֶה
יְהִי תַחֲתֵי הַמַּתִּים, וְתִהְיֶה הַגְּאוּלָּה
שֶׁלָּמָּה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן. (בְּקוּלוֹת
וּבְרָקִים, רֵאָה)

הָאֵשׁ, הוּא אָמַר: תְּבִיאוּ פְּרִימוֹס, אוֹ
פְּתִילָיָה אוֹ מִצִּית, כְּדִי לַעֲשׂוֹת שְׁפוּדִים
מִלְּבָנִים צָרִיכִים פְּרִימוֹס, וְהוּא תַקַּע אֶת
זֶה בְּתוֹךְ הָעֵינִים, כְּתוּב לְשֵׁם שְׁפוּדִים
מִלְּבָנִים בְּעֵינִים, שֶׁהַעֲוֹר עֵינָיו שְׁיֹתֵר טוֹב
לְהִיט עוֹר מֵאֲשֶׁר לְהַכְשִׁל בְּרֵאִיָּה
אֲסוּרָה, אָדָם לֹא רוֹאֶה אֵשׁ הוּא רוֹאֶה
שְׂדִים, מָה שֶׁהוּא רוֹאֶה זֶה שְׂדִים וְרוֹחוֹת,
אִזּוּ אָדָם צָרִיךְ, זֶה רַק עַד תַּחֲתֵי הַמַּתִּים
אֲפִילוּ תְּבוּא שָׂרָה אָמְנוּ אֲסוּר לְהִסְתַּכֵּל,
תְּבוּא רַחֵל אֲסוּר לְהִסְתַּכֵּל, אֶחָד יִרְצֶה
לַדַּעַת אִם הִיא הוֹלֶכֶת עִם רַעְלָה אוֹ הִיא
הוֹלֶכֶת עִם מְטַפַּחַת, אוֹ בְּלִי מְטַפַּחַת,
אֲסוּר לְהִסְתַּכֵּל, חִידָה, לֹא יוֹדֵעַ, לֹא
יֹדְעִים אֵיךְ שֶׁהִיא הוֹלֶכֶת, שֶׁאֲשַׁתָּךְ
תִּסְפֹּר לָךְ אֵיךְ שֶׁהִיא הוֹלֶכֶת, תִּגִּיד
לְאֲשַׁתָּךְ תִּלְכִּי כְּמוֹ שֶׁרַחֵל הוֹלֶכֶת.

ב. אָדָם לֹא מִשְׁנֶה מָה, חוּץ מֵאֲשַׁתּוֹ
אֲסוּר לוֹ לְהַכִּיר שׁוֹם אֵשׁ, וְצָרִיךְ לְתַקּוּעַ
שְׁפוּדִים מִלְּבָנִים בְּעֵינִים כְּמוֹ מַתִּיא בֶּן
חֲרָשׁ, אֵיפֹה הוּא גֵר? בְּרוּמָא, שָׁמָּה הוּא

מֵרֵאָה מִקוּמוֹת וְהַעֲרוֹת

תִּנְיָחִנִּי מָה שֶׁהָיָה הָיָה חוּר לִפְנֵי תְּקֻדָּשׁ בְּרוּךְ
הוּא וְאָמַר לִפְנֵי רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם כֵּךְ וְכֵךְ אָמַר לִי
אָמַר לוֹ לֵךְ אָמַר לוֹ שְׁלֹא יִשְׁלַט בּוֹ יֵצֶר הָרָע
לְעוֹלָם מִיַּד הַלֵּךְ וְרַפָּא אוֹתוֹ מִכָּאֵן אֲמָרוּ חֲכָמִים
כֹּל מִי שֶׁאִינוֹ נוֹתֵן עֵינָיו בְּאֵשׁה אַחֲרֵת אִין יֵצֶר
הָרָע שׁוֹלֵט בּוֹ.

וְעַלָּה לְמִרוֹם לִפְנֵי תְּקֻדָּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאָמַר לִפְנֵי
רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם כֵּךְ וְכֵךְ הָיָה מַעֲשֶׂה אָמַר לוֹ
תְּקֻדָּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְכִי לֹא אֲמַרְתִּי לָךְ שְׂאִין אֲתָה
יָכוֹל לוֹ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה קָרָא תְּקֻדָּשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְרַפָּאֵל וְאָמַר לוֹ לֵךְ וְרַפָּא עֵינָיו שֶׁל רַבִּי מַתִּיא בֶּן
חֲרָשׁ בָּא רַפָּאֵל וְעָמַד לִפְנֵי אָמַר לוֹ תְּקֻדָּשׁ בְּרוּךְ
הוּא שְׁלַחְנִי אֲצִלְךָ לְרַפָּאוֹת אֶת עֵינֶיךָ אָמַר לוֹ

הפרשה

במשנת מורינו הרב

שלום בית

יותר אֲרָכִים - "רֹדֵף צִדְקָה וְחֶסֶד, יִמָּצֵא חַיִּים צִדְקָה וְכְבוֹד", שְׁאָדָם צָרִיךְ רַק לְחַלֵּק צִדְקָה 24 שָׁעוֹת, אֶת כָּל כֶּסֶף, אֲפִילוֹ לְהִלוּוֹת, אֲפִילוֹ כֶּכָּה, כִּי אָדָם חַיִּיב חֲטָאת וְאִשָּׁם וְאֵין סוּף קְרִבְנוֹת, וְאָדָם עַל כָּל רֵאִיָּה אֲסוּרָה הוּא צָרִיךְ לְהִבְיֵא קְרִבֵּן עוֹלָה, כָּל רֵאִיָּה אֲסוּרָה, הִרְהוּרֵי הַלֵּב זֶה קְרִבֵּן עוֹלָה, וְלִכְנֵן צָרִיךְ לִתֵּת כָּלִי סוּף צִדְקוֹת אֲפִילוֹ לְהִלוּוֹת, זֶה עוֹרֵךְ דִּין זֶה עוֹרֵךְ דִּין, אִם אָדָם יֵשֵׁב בִּפְלֹא יִשְׁלַם כֶּסֶף לְעוֹרֵךְ דִּין.

עֲבָשִׁיו אֲנַחְנוּ בְּנֹדֵב וְאֲבִיהוּא שְׁנִכְנָסוּ לְהִקְטִיר קְטוֹרֶת, הָעֹנֵשׁ הַכִּי גָדוֹל שְׁאָדָם הוּא לֹא רוֹצֵה לְהִתְחַתֵּן, אָדָם לֹא רוֹצֵה לְהִתְחַתֵּן זֶה הַפְּגָם הַכִּי גָדוֹל, כְּתוּב "בָּנִים לֹא הָיוּ לָהֶם", שְׁאָדָם לֹא מִתְחַתֵּן, אָדָם צָרִיךְ אֶת הַהִכָּנְעָה הַזֹּאת, הַחֲתָנָה זֶה הַכָּנְעָה, כָּל הָעֲנִין שֶׁל הַחֲתָנָה זֶה לְשׁוֹבֵר אֶת הַגָּאוּה, מִי שֶׁלֹּא מִתְחַתֵּן זֶה רַק בְּגִלְל

ב-70 נֶפֶשׁ, יִרְדְּנוּ, בָּאֵנוּ בְּמִתִּי מַעַט - בָּאֵנוּ לְבִרְסָלָב שְׁאֵנִי הָיִיתִי לִיטְאִי וְהָיִיתִי נֹגֵד בִּרְסָלָב לֹא רָצִיתִי לִשְׁמַע מִחֲסִידוֹת, הָיִינוּ נוֹסְעִים בִּרְכָבוֹת, צָרִיךְ לְחַדֵּשׁ אֶת זֶה, מַחִיפָה לְתֵל אֲכִיב מִתֵּל אֲכִיב לְרָחוֹב אֲרִלוֹזוֹרֹב מִסְפָּר 54 בְּכֵנִי בֶרֶק פֶּנֶת "חֲזוֹן אִישׁ" "רַבִּי עֲקִיבָא" שֶׁהָיִינוּ צָרִיכִים לְלַכֵּת בְּרִגְלָה בְּנִסְעָה בִּרְכָבָתָא אֲזִי יֵצֵא לִי בַּחֲנִיָּה שֶׁל סְפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת, שְׁבִיעִי שֶׁל פֶּסַח הָיָה יוֹם שְׁלִישִׁי אֲנִי חוֹשֵׁב, אֲזִי רִבִּיעִי, אֲזִי יֵצֵא לִי בַּחֲנִיָּה שֶׁל סְפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת, אֲזִי לֹא עֲמִדְתִּי בְּמִבְחָן, יֵצֵא לִי 0, כְּשִׁלְתִּי, הִיא אֲמָרָה לִי (הֵרֵב שְׁלִיט"א מוֹתֵכֶן עַל הִרְבֵּנוּת תְּלִיט"א) שֶׁהִיא לֹא מִדְּבָרָת אֲתִי עַד שְׁאֵנִי אֲדַע סְפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת בְּעַל פֶּה לְגִרוֹס 7 בְּעִטְלָעֶרס, שְׁלִפִי הַנְּגוּנִים, וְאֲזִי לִפִּי הַנְּגוּנִים [-] אֶת הַמַּעֲנִין [-] מִהַמַּעֲנִין לֵלֵב [-] נְגוּנִים נִפְלְאִים [-], לִפִּי מֵה שְׁאָדָם נוֹתֵן צִדְקָה אֲזִי כֶּכָּה הַחַיִּים

גאֹנֶה - הוא לא רוצה להיות משועבד לאף אחד, לא להיות משועבד, אדם מתחתן, אשתו אומרת לו תבוא ב-7 הוא מגיע ב-11, אז יש שמח עד הבקר, כבר יש שמח, חתנות עד הבקר, שוכרים צלחות שוכרים כוסות, [-] שישאר כוס אחת שלמה עד הנוארט, עד שיבוא הבייתה זה 12 אמרו ב-7, השקיעה היתה בעשירים לשבע השקיעה היתה, אז אני אישית אמרתי לאנשים לא להתחתן, אני אישית אומר זה לא כדאי, זה לא משתלם, צריכים לאכול ביחד, צריכים להגיד מלים טובות, היום אין מלים טובות, זה היה אולי בגלגול הקדם או בגלגול הבא יהיה מלים טובות, אז צריכים המון המון מלים טובות להגיד.

הזהר אומר מי שלא יודע להגיד מלים טובות שלא יתחתן, הזהר "בראשית" דף מ"ט "מתוך מדבש" וצריך להגיד מלים טובות לאשתו ולפנים אותה תמיד ולהגיד לה "רבות בנות עשו חיל", צריך להגיד את הפסוק הזה, משהו כתב את הפסוק הזה אני לא יודע מי, מי כתב את הפסוק "רבות בנות עשו חיל" מי כתב את הפסוק, מי? שלמה המלך, חשבת ש"שובו בנים" כתבו את זה.

הזהר הקדוש אומר מי שלא יודע לפנים את אשתו להגיד לה מלים טובות שלא יעזי להתחתן, כל היום להגיד "את הכי חכמה, כל הנשים כקופים לידך" זה לשון הזהר, צריך ללמד את התלמידים איך לדבר עם אשה, הוא אומר שעד החתנה אבא ואמא מגדלים אותה, "זאת הפעם" להגיד לה "את עצם מעצמי את בשר מבשרי", כל הזמן להגיד לה אני ואת זה השדוף הכי טוב, אני ואת זה השדוף הכי נפלא, אני ואת זה שדוף שלא היה ולא יהיה.

את עצם מעצמי את בשר מבשרי, איזה מלים איזה מלים, היה צריך להיות שבח שבח, להמשיך חמימות - אנחנו השדוף הכי טוב אנחנו השדוף הכי מתאים, כי האשה אומרת לעצמה אולי זה לא מתאים השדוף אולי זה לא חס ושלום, אלא זה השדוף הכי מתאים השדוף הכי מצלח, שדוף כזה לא היה מבריא את העולם עד סוף הדורות, תמיד להוציא מלות של אהבה מלות של חביבות, מלות של חביבות ולעזר אהבה.

תראו איזה מלים הזהר כותב, הזהר אומר את זה, מי כתב את הזהר, "שובו בנים" כתבו את זה? את

מעשיות, ואז התחלתי את הספור של היום השלישי משבע בעטלירס ככה זה נפתח לי איך שהוא שר שירים וככה בא יום חדש שאני אדע שעם הנגונים בוראים את היום החדש, כל הענין זה השירים והנגונים, אז בוראים עוד יום ועוד יום, היום זה כבר יום שני אבל יום שלישי עוד לא נברא, בלוח שנה כתוב שיהיה יום שלישי, אבל מי אמר שיהיה יום שלישי אולי יזרקו אטום ופוצצו את כל כדור הארץ? את הירח כבר אפשר לפוצץ עם טון של אורניום, את כל הירח הם דנים על זה אם רוסיה תחליט לפוצץ את כל הירח, טון אחד ומפוצצים את כל הירח, בשביל כדור הארץ צריכים פי 6, אולי 6 טון.

כל זה אנחנו מדברים על זה שהתמנים אומרים "עלא ראסי ועלא עיני". וברחו מארץ ישראל בזמן השופטים כבר שכלם עבדו עבודה זרה, צריך להגיד לאשתו "את עצם מעצמי את בשר מבשרי", כל העבודה של הן אדם זה להגיד אנחנו שדוף הכי מתאים "אני לא יודע איזה מצוה עשיתי שזכיתי בך, או איזה עבירה את עשית שנפלת בפח שלי", תמיד להראות לה שאנחנו דבר אחד, להראות לה שאני

עצם מעצמי את בשר מבשרי", איזה מלים של חביבות, איזה מלים של אהבה, איזה מלים של חבה, כמה מלי דרחימותא, איזה מלים אלה, הוא חוזר עוד פעם "את עצם מעצמי", אנחנו נשמה אחת, את עצם מעצמי, את בשר מבשרי, את הבשר שלי, את האצבע שלי, את העינים שלי, התימנים אומרים "על העיני ועל הראסי", מה זה - על העינים שלי ועל הראש שלי, את העינים שלי ואת הראש שלי, ככה צריך להגיד, עלא עיני ועלא ראסי - על העינים שלי ועל הראש שלי - את העינים שלי ואת הראש שלי אדם צריך לדעת שהאשה זה העינים שלו.

מושה אומר ליתרו אתה העינים שלי, ככה הוא דבר ליתרו אתה העינים שלי, לאן אתה הולך "והיית לנו לעינים", אומר "החתם סופר" בפרשה שם בכהעלותך (יט) שהגרים הם העינים של עם ישראל, האשה זה העינים של הן אדם, זה העינים, בלי אשה, אדם לא יכול לעשות כלום, הוא לא שוה כלום, הוא לא שוה אגורה, אני שהתחתנתי כשאשתי ראתה שאני לא יודע מה זה ברסלב, ברסלב אמתי, אמרה אני לא רוצה להכיר אותך עד שתקרא ספורי

וְאֵת זֶה דִּבֶּר אַחַד.

אִשָּׁה זֶה דִּבֶּר אַחַד עִם הָאִישׁ, אִשָּׁה וְאִישׁ זֶה דִּבֶּר אַחַד, בְּרַגַע שֶׁהוּא שָׁם לָהּ אֶת הַטְּבַעַת הַתְּכַבֵּר לְמַפְרַע שֶׁהֵם נִשְׁמָה אַחַת מִשְׁשֵׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית, בְּרַגַע שֶׁהוּא אָמַר לָהּ 'הֲרִי אֶת מְקַדְּשֵׁת לִי, בְּלִי לִי' זֶה לֹא תוֹפֵס, הֲרִי אֶת מְקַדְּשֵׁת לְאַבָּא שְׁלוֹ לְאַמָּא שְׁלוֹ, בְּלִי לִי זֶה יָדִים שְׂאִינָן מוֹכִיחוֹת, אֲזַי כָּלֵם לְהַגִּיד אֶת הַיְצוּר הַכִּי מִיחַד בְּעוֹלָם, כֵּנָה יְצוּר לֹא הָיָה וְלֹא יִהְיֶה אֲנַחְנוּ דִּבֶּר אַחַד בְּלִי שׁוּם פְּרוּד, הִזְהַר אוֹמֵר "לִזְאוּת יִקְרָא אִשָּׁה" אֶת הָאִשָּׁה הַיְחִידָה בְּעוֹלָם, "לִזְאוּת יִקְרָא אִשָּׁה" זֶה לְשׁוֹן הִזְהַר, אֲנָשִׁים לֹא לוֹמְדִים זֶה, אַתֶּם "שׁוֹבוּ בָּנִים", "שׁוֹבוּ בָּנִים" לֹא לוֹמְדִים זֶה, "לִזְאוּת יִקְרָא אִשָּׁה" אֶת רַק אֶת הָאִשָּׁה הַיְחִידָה בְּעוֹלָם, אֵין אִשָּׁה כְּמוֹתָךְ וְלֹא יִהְיֶה כְּמוֹתָךְ, אֶת עֵיקְרָא דְּבֵיתָא עֲקֶרֶת הַבֵּית, כָּל הַנָּשִׁים לְעוֹמֶתָךְ כְּקוֹף בְּפָנֵי אָדָם.

אֲזַי אֲסוּר שְׁלֹאֲדָם יִהְיֶה שׁוּם אִשָּׁה אַחֲרָת, לְהַפִּיר שׁוּם אִשָּׁה אַחֲרָת, כָּל

הַנָּשִׁים בְּעוֹלָם הֵם כְּמוֹ קוֹפִים בְּפָנָיו, כְּמוֹ קוֹפִים בְּפָנֶיהָ, "לִזְאוּת" אֶת הַשְּׁלֵמוֹת, וְאֲסוּר לִזְמַר לְאַשְׁתּוֹ "אֶת לֹא מְשַׁלֶּמֶת" "אֵין לָךְ שְׁלֵמוֹת" "יִישׁ אִשָּׁה יוֹתֵר מְשַׁלֶּמֶת" "הָאֵמָּא יוֹתֵר מְשַׁלֶּמֶת" "אֲחוֹתִי יוֹתֵר מְשַׁלֶּמֶת", הָאִשָּׁה הִיא הַכִּי מְשַׁלֶּמֶת! אֵין דִּבֶּר כֵּנָה, זֶה לְשׁוֹן הִזְהַר, הָאִשָּׁה שְׁלֹךְ הִיא הַכִּי מְשַׁלֶּמֶת מִכָּלֵם, אֶת הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁל הַכָּל, וְלֹא אַחֲרָת, "אֵיזָה מְלוֹת רַחֲמֵי מְלוֹת אֶהְבָּה", תְּמִיד לְהַגִּיד לָהּ "רַבּוֹת כְּנֻת עֲשׂוּ חֵיל וְאֵת עֲלִיתָ עַל כְּלָנָה" (כָּל זֶה בְּזוּהַר מִט ע"ב), כָּל אַחַד יִלְמַד בְּבֵית יְדִפִּיס אֶת זֶה בִּ-1,000 עֲתָקִים תִּרְאֶה אֶת זֶה לְכָלֵם, שְׂאִין רַעוּתָא וְרַחֲמֵי, לְהִרְאוֹת תְּמִיד שֶׁהֵם דּוֹגְמָא שֶׁל מַעְלָה, כָּל אִישׁ וְאִשָּׁה זֶה דּוֹגְמָא שֶׁל מַעְלָה, כִּי כָּל הָעוֹלָמוֹת זֶה זָכַר וְנִקְבָּה וְכָל אִישׁ וְאִשָּׁה זֶה דּוֹגְמָא שֶׁל מַעְלָה, הַמְרַכְּבָה זֶה אִישׁ וְאִשָּׁה, הַכְּרוּבִים זֶה אִישׁ וְאִשָּׁה, הַכְּרוּבִים זֶה אִישׁ וְאִשָּׁה, אָדָם צָרִיךְ לְדַעַת שְׂאִשְׁתּוֹ זֶה הַשְּׁלֵמוֹת, אִשְׁתּוֹ הִיא הַכָּל, בְּרַגַע שֶׁהוּא אוֹמֵר לָהּ כֵּךְ הִיא מַחְפִּשֶׁת לְהִיּוֹת הַכִּי מְשַׁלֶּמֶת. (בֹּאֵר בַּשְּׂדֵה ז)

חוספות ממורינו הרב שליט"א

ומיד יאמר בפיו ובלבבו שיותר היה לו תענוג ושמחה בעשיית מצות עשה של ונקדשתי באופן הנזכר לעיל מהרגשת תענוג גשמי הוה שהוא מהצרעת משכא דחויא, וכך יאמר. וראיה לדבר שיותר היה לו תענוג ושמחה בעשיית מצות עשה של ונקדשתי באופן הנזכר לעיל שאפילו היו חוטפין אותו רוצחים באמצע אכילה והיחוד הקדוש לעשות לו הענינים קשים הייתי משמח את עצמי על קידוש השם יתברך יותר מתענוג גשמי הוה, אך יזהר שיהיה דובר אמת בלבבו ושהיה אז בשעת מעשה תקוע על לוח לבו בתוכיות ובפנימיות הלב באמת גמור, ולא ישטה את עצמו להיות כגונב דעת עליונה חס ושלום.

שבחי הר"ן יז

גם אמר שתזווג של הצדיק האמת, קשה עליו ענין זה. ולא די שאין לו שום תאוה כלל, כי אם אדרבא יש לו יסורין מזה ממש כמו יסורי התינוק בשעת מילה. כי ממש יסורין אלו יש להצדיק בשעת זיווג ויותר מזה. כי התינוק אין לו דעת, על כן אין היסורים שלו גדולים כל כך, אבל הצדיק שיש לו דעת יסוריו גדולים מהתינוק. וזה היה אצלו דבר פשוט ואמר שכל אדם יכול לזכות לבוא למדרגה זו. וכפי הנראה מדבריו היה שקדשתי של עצמו גבה עוד יותר ויותר.

צעטיל קטן

מרבנו הרב רבי אלימלך מליזענסק זצוק"ל זיע"א

אלה הדברים אשר יעשה אותם האדם וחי בהם:

א. בכל עת ורגע שהוא פנוי מן התורה, ובפרט שהוא יושב במל לבדו בחדר או שוכב על מטתו ואינו יכול לישן, יהיה מהרהר במצות עשה זו של ונקדשתי בתוך בני ישראל, וידמה בנפשו ויצויר במחשבתו כאילו אש גדול ונורא בוער לפניו עד לב השמים, והוא בשביל קדושת השם יתברך שובר את טבעו ומפיל את עצמו להאש על קידוש השם יתברך, ומחשבה טובה הקדוש ברוך מצרפה למעשה, ונמצא שאינו שוכב ויושב במל, רק מקיים מצות עשה דאורייתא.

ב. בפסוק ראשון של קריאת שמע ובכרה ראשונה של שמונה עשרה יהרהר כנזכר לעיל, ועוד יכוין אם יענו אותו כל אומות העולם בכל ענינים קשים ויפשטו עורו מבשרו להכחיש חס ושלום ביחודו, יסבול כל היסורים ולא יודה להם חס ושלום, ויצויר בדעתו ומחשבתו כאלו עושין לו כנזכר לעיל, ובה יצא ידי חוב קריאת שמע ותפלה בדין.

ג. גם בשעת אכילה והיחוד הקדוש יכוין כנזכר לעיל, וכשתחיל להרגיש תענוג גשמי יצויר במחשבתו כנזכר לעיל, ותיקף

קרן
שביבי
אור

גיליון
63

ילד ותינו

משיעורי הגה"צ מורינו הרב אליעזר ברלנד שליט"א

תוכן

3

קדושת התורה: מצות צדקה
קדושת הצדיקים: אלול

4

קדושת המידות: התחדשות
קדושת התפילה: אומן בקדושה

5

קדושת הבית: רחל אשת ר' עקיבא
חינוך ילדים: ר' שלמה וקסלר

המלחמה

תיגע בשער, למי כתבו את זה? למה אתה פותח שערים בלי רשות? תחכה לקבל רשות, על כן איך יזכה לשערים דקדושה על ידי "שפטים ושטרים תתן לך בכל שעריך", תשפוט, תהיה אתה השופט של עצמך, אתה השוטר, תשמור על העינים, על המחשבה, תלחם, "כי תצא למלחמה על איבך" (דברים כ, א), תלחם, התורה זה תורת המלחמות, תהיה אסטרטג - אסטרטגיה, דבר ראשון תצא למלחמה "כי תצא למלחמה על איבך", דבר ראשון לפני הכל לצאת למלחמה, להיות חיל, זה דבר ראשון. (ארזי הלבנון יג)

"שפטים ושטרים תתן לך בכל שעריך" (דברים טז, יח), מה זה שעריך? אומר רבינו (תורה רפז) זה שערי גן עדן, לעלות, לפתח את שערי גן עדן, אבל תבקש רשות, אל תפתח סתם את השערים, אל תגנב, "לא תגנב" (שמות כ, יב), מה, זה השער שלך? זה השער של ה'. "זה השער לה' צדיקים יבאו בו" (תהלים קיח, כ), אז איך ה' יפתח את השערים, אומר רבינו (לקוטי מוהר"ן תורה רפ"ו) מאיפה תקבל את הרשות לפתח את השערים? זה לא השערים שלך, אל תעזז לפתח את השערים, אל תגנב, לא תגנב, אל

בדיקה

הי

מה אומרת האות ו' לאות ש' לפניך? הי.

קשאני תוסס ומשתולל -
כועסים עלי. וכשאני יושב
בשקט - מודדים לי חם.

קדשת הצדיקים

צדק וחסד

הבן איש חי

ליל ששי זה היארצייט של הבן איש חי, הבן איש חי נפטר בשנת תרס"ט, כל אחד צריך לקבל נצוץ מהבן איש חי, האמת שהצדיק כולל את כל הנצוצות, הצדיק שהוא כבד רבינו, הוא כבד הצדיק האחרון. רבינו אמר ממני עד משיח לא יהיה חדשות, היה הבעל שם טוב, אחרי 21 שנה בא רבינו, הבעל שם טוב אמר אני חוזר, יש דבור מהבעל שם טוב שאני חוזר אחרי 21 שנה, כל מי שנולד אחרי 21 שנה אומר אני הבעל שם טוב, כל אלה שנולדו בתקל"ב - 2771, טוענים שהם הבעל שם טוב, הבעל שם טוב נפטר בתק"כ, הוא נולד בתנ"ח ב"ח אלול. (באר בשדה ב)

ר' לוי יצחק מברדיטשוב

רבי ברוך ממעז'בוז' נתן לאחד סטיירה, אחד דבר על הבארדיטשובער, הוא היה הלמדן הכי גדול בעיר, הוא אמר פי המלאך שכח להביא לך את הסטיירה אז אתה מדבר על הבארדיטשובער אני יביא לך את הסטיירה, פה המלאך נותן מכה ואז שוכחים את הכל, אז היה אחד בבארדיטשוב שדבר נגד הבארדיטשובער לשון הרע, רכילות, הוצאת שם רע.

כמו שמספרים על אחד שהיה אצל הבארדיטשובער ביום ששי בבקר בדרך למעז'בוז', מבארדיטשוב למעז'בוז' באוטו זה שעה וחצי אז זה לקח משמונה בבקר עד שמונה בערב, זה קיץ עוד אפשר להגיע, הוא הספיק להיות אצל הבארדיטשובער ואחר כך המשיך למעז'בוז', ואיך שהוא הגיע מיד אחרי תפילת מעריב אחרי 'לכה דוד' רבי ברוך ממעז'בוז' אמר: 'מי יש לו לדבר לשון הרע? אני רוצה לשמוע איזה לשון הרע

המשך בעמוד 6

קדשת התפלה

להגיע לאומן בשמירת עינים

רבנו של עולם כל יכול, ובני להגיע לאומן בכל שנה ושנה לראש השנה עם שמירת עינים מוחלטת. ואדע שעל כל אשה יש 18 טריליון מלאכי חבלה, מחטא אדם הראשון. ויתקומו בי תפסוקים "אלוהי מתימן יבוא וקדוש מחר פארן סלה בפה שמים חורו ותתלתו מלאה הארץ, ונגה פאור תהיה קרנים מידו לו". ותמיד תהיה בעננה ושפלות יותר מכל יהודי ויהודי יותר מכל יהודיה ויהודיה, "ונגה פאור תהיה קרנים מידו לו ושם חביון עזה, לפניו ילך דבר ויצא רשף לרגליו" (חבקוק ג). "חבנהרים חרה ח", "אלוהי מתימן

יבוא, קרנים מידו לו ושם חביון עזה, לפניו ילך דבר ויצא רשף לרגליו, עמד וימדד ארץ ראה ויתר גוים ויתפצצו חררי עד שחו גבעות עולם חליבות עולם לו". בנסיעותינו לאומן לצדיק "חבנהרים חרה ח' אם בנהרים אפך אם בים עברתך בי תרפב על סוסך מרפבתיך ישועה". בנסיעותינו לצדיק "ראוד יחילו חרים ורם מים עבר נתן תהום קולו רום ידיו נשא, שמש ירח עמד זבלה לאור חציה וחלבו לנגה ברק חניתך", וזו המחלוקת בין רבי יוחנן לריש לקיש אם צריך ברק לחנית. "בזעם תצעד ארץ באף תדוש גוים, יצאת לישע עמד לישע את משיחך מחצת ראש מבית רשע ערות יסוד עד צואר סלה".

שרח בת אשר

שְׁאוּמְרִים לָהּ הֵבֶן עוֹשָׂה תְּמִיד קוֹמְבִּינוֹת
וְהוּא מוֹרִיד אֶת הַפָּאוֹת וַיֵּשׁ לוֹ מִחֲשָׁבוֹת
אַחֲרוֹת, אֲבָל הַבֵּת הִיא תְּמִימָה הִיא עוֹשָׂה
מֵה שְׁאוּמְרִים לָהּ, אֲזַי לֶכֶן הַבֵּת יוֹתֵר גְּבוּהָה
מֵהֶבֶן. וְלֶכֶן מִי שְׁאוּמֵר בֵּת, מְקַבֵּל מֵאֵתִים.
מִי שְׁאוּמֵר בֵּן, מְקַבֵּל מִנָּה.

וְלֶכֶן שֶׁרַח בֵּת אֲשֶׁר הָיְתָה נְבִיאָה, פֶּעַם
הַבְּנוֹת הָיוּ נְבִיאֹת "נִפְתָּ תִּטְפְּנָה שְׁפֹתוֹתֶיךָ
כָּלָה" (שִׁיר הַשִּׁירִים ד, יא) נִקְרָא אֶת זֶה
מִחֵר, אוֹמֵר הַמְדַּרְשׁ שִׁיר הַשִּׁירִים שְׁכָל
הַבְּנוֹת הָיוּ נְבִיאֹת, בֵּית רֹאשׁוֹן כָּלֵם הָיוּ
נְבִיאֹת, כָּל מִי שֶׁבָּא לְבֵית הַמְּקֹדֶשׁ הַתְּפִלָּה
קִבֵּל רוּחַ נְבוּאָה, יֵשׁ 06 רְבּוּא נְבִיאֹת.

וְאִסּוּר לְגִלוֹת, הָאֲחִים אָמְרוּ לָמָּה שֶׁרַח
גָּלְתָה לְיַעֲקֹב שְׁיוֹסֵף חִי, שֶׁהָרִי הָאֲחִים
אֲחֵר שֶׁמָּכְרוּ אֶת יוֹסֵף אָמְרוּ שֶׁבְּחֶרֶם יִהְיֶה
מִי מִבְּנֵינָהּ שֶׁיִּגְלֶה לְיַעֲקֹב שְׁיוֹסֵף חִי,
וְכִינֹן שֶׁשֶׁרַח גָּלְתָה זֹאת לְיַעֲקֹב הָיוּ הָאֲחִים

רַב חֲסָדָא אוֹמֵר שְׁבָנוֹת הֵם יוֹתֵר חֲשׁוּבוֹת
מִבְּנִים, כִּי בְנוֹת שׁוֹמְעוֹת אֶת עֲשֻׁרֵת
הַדְּבָרוֹת כִּי חֲתָנָה זֶה מַעֲמַד הֵר סִינִי, כָּל
חֲתָנָה זֶה מַעֲמַד הֵר סִינִי וְצִרִיךְ לְהִרְגִּישׁ
בְּחִפָּה אֶת מַעֲמַד הֵר סִינִי לְשִׁמְעַת אֶת
הַחֲמִשָּׁה קוֹלוֹת זֶה אוֹמֶרֶת הַגְּמָרָא בְּרִכּוֹת
ו' ע"ב שֶׁבְּחֲתָנָה שׁוֹמְעִים אֶת עֲשֻׁרֵת
הַדְּבָרוֹת, חֲמִשׁ קוֹלוֹת שֶׁל מִתֵּן תּוֹרָה,
מִי שֶׁלֹּא מְשַׁמַּח חֲתָן וְכָלָה הוּא עוֹבֵר עַל
חֲמִשָּׁה קוֹלוֹת כִּי שׁוֹמְעִים אֶת עֲשֻׁרֵת
הַדְּבָרוֹת בְּזִמְנֵי הַחִפָּה "פְּנִים בְּפָנִים דָּבָר ה'
עִמָּכֶם" (דְּבָרִים ה, ד) כָּל חֲתָנָה זֶה לְרֹאוֹת
אֶת ה' פְּנִים אֶל פְּנִים.

לֶכֶן הַמִּשְׁנָה אוֹמֶרֶת מִי שְׁאוּמֵר מִי שִׁיבֹשֶׁר
לִי שְׁנוֹלְדָה לִי בֵּת מְקַבֵּל מֵאֵתִים נוֹלֵד
בֵּן מְקַבֵּל מִנָּה, תְּמִיד הַבֵּת יוֹתֵר חֲשׁוּבָה
מֵהֶבֶן כִּי הַבֵּת הִיא תְּמִימָה הִיא עוֹשָׂה מֵה

ללכת אחרי הצדיק

הוּא גַם רוֹצֵה אוֹפִנּוּעַ, זֶה הוֹלֵךְ בְּיַחַד, כִּי
הַדָּמִים מִתְּחִילִים כָּבֵד לְבַעֵר, כָּבֵד לְתַסּוֹס,
אֲזַי צְרִיכִים לְטוֹס עַל מֵאָה עֲשָׂרִים, אֲבָל
הָאוֹפִנּוּעַ זֶה הַפְּלִי שֶׁל מְלֹאךְ הַמּוֹת,
אוֹפִנּוּעַ זֶה הַמְּלֹאךְ הַמּוֹת בְּכַבּוּדוֹ וּבַעֲצָמוֹ,
מִי שֶׁהַמְּצִיא אֶת הָאוֹפִנּוּעַ לֹא יֵצֵא מֵהַגִּהֶזֶם
לְעוֹלָם, זֶה מְלֹאךְ הַמּוֹת בַּעֲצָמוֹ. (בֹּאֵר
בְּשֵׁדָה א)

הַרְבֵּה כּוֹתֵב כָּאֵן (חִי מוֹהֶר"ן) רַכ"ח סְעִיף
מ"ד: שְׁבָרוֹנִי כְּחֶרֶס הַנִּשְׁבֵּר, כִּי כָל מֵה
שֶׁהַרְבֵּה רוֹצֵה מֵאֵתֵנוּ שִׁיְהִיָּה לָנוּ שְׁכָל
כְּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה מִימּוֹת עוֹלָם, כְּזֶה שְׁכָל
שֶׁלֹּא הָיָה מְבָרִיאַת הָעוֹלָם. הַרְבֵּה אָמַר
אִם תִּלְכוּ אַחֲרֵי, תִּחְזִיקוּ מַעֲמַד. אֲבָל אִם
אֲדָם מִתְּחִיל לִלְכֹּת עִם גּוֹפִיָּה, אַחֲרֵי זֶה

על הבארדיטשובער! אַני יבטיח לו עולם הבא! רק תגידו! כמו שאומרים: 'מי שאומר לשון הרע על הרב מקבל עולם הבא', אז ר' ברוך ה'ה מחלק ככה עולם הבא לכל מי ש'מדבר לשון הרע על הבארדיטשובער, מקבל עולם הבא, זה התענוג הכי גדול גם לדבר לשון הרע גם עולם הבא, אין גן עדן יותר מזה, זה כל החיות, כל החיות של הבן אדם זה לדבר לשון הרע, זה התענוג שלו, הוא לא יכול ללמוד אז הוא מדבר לשון הרע.

הוא קם - אותו אחד שהגיע מבארדיטשוב, 'רבי', רבי ברוך ממעז'בוז, יש לי לשון הרע ש'מן ש'מן, טרי טרי, עכשיו יצא מהתנור, אני הייתי בבקר בבארדיטשוב וראיתי דברים נוראים על הבארדיטשובער, ראיתי אותו ממש משחת, ועושה עברות, ו... 'התלמידים של רבי ברוך אמרו לו: תשב, תשב בשקט, זה הכל רמזים, רבי ברוך ממעז'בוז? תן לדבר על הבארדיטשובער! אתה משגע? ש'ב בשקט, ש'ב!.

הוא בקשי מתאפק, הוא כבר תוסס, בוער לו הלב, ה'קנאות' שלו לדבר את הלשון הרע, הוא ה'ה צריך להגיד את זה, אבל הוא לא יכול, התלמידים לא נותנים, אומרים לו תשב בשקט, אתה לא מבין זה הכל רמזים, הכל זה כננות, סודות, זה לא כפשוטו.

בצ'הרים עוד פעם, אגחנו אוהזים בשחרית, עד ש'מס'מים ש'ם שחרית אוהזים כבר באחד בצ'הרים, עוד פעם הוא - רבי ברוך ממעז'בוז' אומר: 'מי שיש לו לשון הרע על הבארדיטשובער מבטיח לו עולם הבא, אני מבטיח לו, אני מתחייב בהן צדקי עולם הבא, גם לשון הרע וגם עולם הבא, איפה יש כזו זכיה? כזה הזדמנות, פעם בחיים,

פעם בא'לף שנה אפשר לקבל כזו זכות, הוא קם 'רבי' יש לי להגיד לשון הרע, משהו עסיסי, ש'מן, טרי מהתנור, עכשיו... 'אומרים לו כל התלמידים: תשב, תשב, ש'ב בשקט, אתה לא מבין את הכננות, זה הכל סודות, לא כפשוטו. בשלוש-סעודות כבר חשך, לא כמו היום יש חשמל.

אז בחשכה הזאת בסעודה שלישית, אותו תלמיד ש'רצה להגיד לשון הרע עכשיו חשך גמור עכשיו אני הולך להגיד, מחכה ש'יהיה חשך, ש'ר' ברוך יגיד: 'מי שידבר לשון אני יתן לו עולם הבא, ולא סתם עולם הבא עולם הבא ש'מן, גדול, מרחב א'ורי, מרחב של גן עדן, מרחב מחיה!.

החסידים רוצים לעצור אותו אבל אי אפשר כבר חשך, הוא התחמק להם לר' ברוך: 'רבי' יש לי לשון הרע משהו חדש חדש, משהו, עכשיו מהתנור הוצאתי את זה, הייתי ביום ש'שי בבקר בבארדיטשוב עקבתי אחריו, ראיתי שהוא ממש משגע, משתולל, עושה דברים נוראים, לא דרך ארץ, באמצע התפלה הוא קופץ, משתולל, צועק עלי, ר' ברוך שואל אותו 'מה קרה?' הוא אומר: פשוט הגיע ל'כלם עומדים ברום עולם. כלם משבחים, כלם מפארים, כלם משבחים. קדוש קדוש קדוש' פתאום הוא קופץ עלי, הוא ה'ה בקצה השני של הבית כנסת, איזה 05 מטר, הוא קופץ עלי וצועק עלי! באמצע שהוא מתפלל הוא צועק עלי: 'מה יגיד מיכאל? מה יגיד גבריאל? מה יגיד נוריאל? מה יגיד רפאל?' באמצע התפלה הוא מתחיל לצעק עלי, לא עשיתי לו כלום. אמר לו ר' ברוך: 'טוב, אמרת את הלשון הרע, בסדר, עכשיו אני הולך לתת לך עולם הבא, מה העולם הבא שלך? יהיה? אני

מגלים את זה, אף אחד לא יגלה את זה, זה עשרים ושתים שנה סוד, מי שבא וגלה ה'ה צריך למות על המקום, כיון שיעקב יקפיד עליו מה אתה מרמה אותי עשרים ושתים שנה - אתה מרמה את הסבא את האבא אני לבוש שק ואפר, שרח אמרה אני מוכנה למות העקר אני מגלה, ולכן היא חיה לעולם. (באר בשדה טו)

בטוחים שאשר גלה את הסוד לבתו שרח והיא גלתה אותו ליעקב ועל כן שמו את שבט אשר בחרם, עד שבא משה וגלה ששרח היתה נביאה, וידעה שיוסף חי מנבואה. כי היא היתה נביאה, שרח גלתה, אסור לגלות, לא היתה בסדר, יש כתב אשום נגדה, היא לא היתה בסדר מה היא מגלה, זה שמכרו את יוסף זה סוד, לא

המשך קדושת המדות

הגלגלים בזפת, מרפיב אותם, מברג אותם, מתקן אותם, כל זה באמצע התפלה, אז לכל אחד על מעשיו יש על זה למוד זכות. אבל באו אלי המלאכים מיכאל גבריאל נוריאל אומרים: מה עושים עם היהודי הזה? למה הוא גנב כפית זהב? הוא עשיר, יש לו גם כפיות זהב בבית, מה הוא צריך עוד כפית? המלאכים שאלו את הבארדיטשובער שייסביר להם, הם רוצים ללמוד זכות, הם אוהבים את היהודים - המלאכים, אבל למה העשיר הזה גנב את הכפית זהב? מה היה חסר לו? חסר לו כפית זהב? הוא צריך לחתן? לדה? הוא צריך למכור כפיות זהב בשביל לחתן? למה הוא גנב? אז הם באו לשאול אז הבארדיטשובער, רץ אליך לשאול אותך, הוא רמז לך שעומדים פה המלאכים לידו ושואלים איזה למוד זכות יש עליו, אז עכשיו הבארדיטשובער שואל אותך: תגיד לי, אתה יכול להסביר לי למה גנבת את הכפית זהב? עכשיו לך תחזיר אותה ויהיה לך עולם הבא, והוא תחזיר ויהיה לו עולם הבא. (בקולות וברקים, חיי שרה)

יסביר לך מה הוא צעק עליך, הוא שאל: מה יגיד מיכאל? מה יגיד גבריאל? מה יגיד נוריאל? כי המלאכים מלמדים זכות על כל אחד - מלאכי המרכבה והמלאכים באים לבארדיטשובער בתוך התפלה ומראים לו על כל יהודי מה הוא עשה, אומר, אתה היית לילה קודם אצל עשיר גדול וגנבת שם כפית זהב! נתנו לו כפיות זהב, והוא החליט 'מה העשיר ירגיש שלקחתי אחד? יש לו שם מאה כפיות יהיה לו 99 כפיות', אתה גנבת כפית זהב, עכשיו הבארדיטשובער הוא רואה את הכל מסוף העולם ועד סופו, ובאים לו כל המלאכים הוא מלמד זכות, הוא - המלאך אומר: פלוני עשה ככה, פלוני עשה ככה, פלוני עשה ככה, הוא - הבארדיטשובער אומר: לא, אתם לא מבינים, פלוני באמצע שמונה עשרה הוא מורח את הזפת על העגלה - אם הוא יאחר אוי ואבוי, עוד מעט ירד שלג, עוד מעט מישהו אחר הוא לא ימכר את הסחורה שלו, הוא רוצה להגיע ליריד אז באמצע שמונה עשרה - באמצע שהוא אומר קדוש קדוש הוא מורח את

המלחמה באוקראינה

גנרל רוסי שהיה אחראי על הפלישה לאוקראינה נמצא מת

גנרל הרוסי שהיה אחראי על הפלישה לאוקראינה עד שפוטר על ידי פוטין נמצא מת. הגנרל הבכיר שזכה בתואר הכבוד הגבוה ביותר, גיבור רוסיה, על שירותו ב-2017 - הפך מאוחר יותר לסגן שר ההגנה ב-2021

יש דין ויש דיין

פסגה משולשת במצרים: ראשי מצרים, ירדן והרש"פ תקפו את ישראל ש"יוצרת כאוס"

א-סיסי, עבדאללה ועבאס האשימו את ישראל בשפיכות דמים, בהפרת חוק, ובהחזקת כספים

נשיא פרגוואי יחנוך את שגרירות ארצות בירושלים

שר החוץ אלי כהן נפגש אתמול עם נשיא פרגוואי הנכנס, שעות ספורות לאחר טקס ההשבעה החגיגי. השר כהן ונשיא פרגוואי החליטו כי פרגוואי תעביר עוד השנה את שגרירותה לירושלים בירת ישראל

אורוגוואי הודיעה כי תפתח משרד דיפלומטי בירושלים

אחרי פרגוואי, אורוגוואי הודיעה כי תפתח משרד דיפלומטי בבירת ישראל. שר החוץ אלי כהן נפגש עם הנשיא ועם שר החוץ של אורוגוואי שהודיעו על פתיחת משרד דיפלומטי לקידום שיתופי פעולה בתחום החדשנות בירושלים

הטייס מת בטיסה והמטוס נאלץ לבצע נחיתת חירום

טייס של מטוס בואינג 787 מת לאחר ההמראה בארה"ב. המטוס נאלץ לנחות נחיתת חירום לאחר ההמראה במיאמי. אחד הנוסעים אמר שטייס המטוס שאל אם יש רופאים על המטוס כ-40 דקות לאחר ההמראה

ילד בן 9 ירה למוות בילד בן 6 בפלורידה

ילד בן 9 מצא אקדח וירה למוות בילד בן 6 בפלורידה, כך מסרו הרשויות. התקרית מוסיפה למספר ההולך וגדל של ילדים עד גיל 17 שנהרגו השנה באלימות בנשק: 1,114 נכון ליום רביעי

חיל האוויר האמריקאי מקדם ייצור המוני של מטוס עם גוף כנף מעורב

מדובר בעיצוב שבו הכנף וגוף המטוס מתחברים ללא תפרים וקו הפרדה ברור ביניהם

סיטואון, 1960. <<<

>>> מפל התת ימי של לה מורן באי מאוריציוס, הוא אחת האשליות הטבע היפות ביותר. האתר ממוקם בחוף הדרום מערבי של האי המכונה חצי האי לה מורן באוקיינוס ההודי. מה שנראה כמו מפל הוא למעשה מפלי חול היוצאים על מהחוף ונגררים לעומקים אפלים על ידי זרמים אוקייניים.

תומאס וידרס<<<, הידוע גם בשם תומאס וודאוס, נולד ביורקשייר, אנגליה, בסביבות 1730. הוא היה אמן בזירות קרקס שונות במחצית המאה ה-18. הוא ידוע בעיקר בזכות האף הארוך ביותר בעולם, שאורכו המשוער היה כ-19 ס"מ.

התגלו שרידי בית הכנסת מתקופת בית המקדש השני

במהלך חפירות הנערכות בידי ארכיאולוגים בעיר העתיקה פנגוריה בחצי האי תמאן שבטריטוריית העיר קרסנודר, השוכן ברוסיה באזור המפריד בין ים האזוב מדרום לים השחור, התגלו השבוע שרידים של בית כנסת עתיק מאוד, ובו ממצאים יהודים מתקופות קדומות. המומחים שהופתעו מהגילויים שמצאו מסרו, כי לאחר בדיקה מעמיקה של יסודות בית הכנסת וקווי המתאר של קירותיו, מדובר באחד מבתי הכנסת העתיקים בעולם - שעמד על תילו לפחות 500 שנים

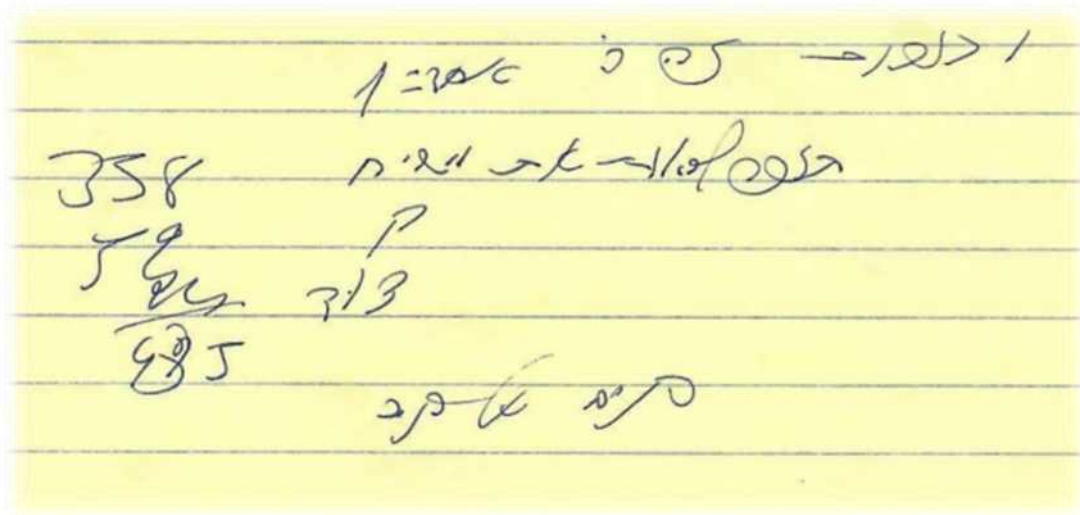
יהודים בטבריה, תמונה משנת 1894. ^^^

"יזכה לראות את משיח"

- הבטחה נדירה ביותר ממורינו הרב לתורמי שביבי אור •

תשע"ו

נא לתמוך בעלונים ובספרים שהרה"ג... מדפיס ומפיץ
ובזכות זה ה' אחד תזכה לראות את משיח בן דוד פנים
אל פנים

מורינו הרב שליט"א כבר אמר שנתינה עבור הדפסת ספריו זה ממש
כנתינת פדיון לידו הקדושה.

מצוה עצומה להשתתף בהדפסת שני הספרים "מעלות
הצדיקים - תשע"ו" חלק א' וחלק ב' שנמסרו בדרום
אפריקה. שני הספרים שמורינו הרב הגיהה בכתב יד
קדשו ויוצאים עכשיו לאור אחר עמל של עשרות תלמידי
חכמים במשך שנים בהוצאות עצומות.

לפרטים והשתתפות: 058-3289-318

♦ האור יורד...

לכלל אנ"ש:

אחר עבודה מאומצת של למעלה משלוש וחצי שנים אנו מברכים על מגומר לקראת הופעת 2 ספרים חדשים של שיעורי מורינו הרב אליעזר ברלנד שליט"א משנת תשע"ו בגלות בדרום אפריקה: "מעלות הצדיקים" חלק ראשון וחלק שני. שהוגהו בחלקם על ידי מורינו הרב.

מאחר שהושקעו בכתיבת והכנת כל אחד מהספרים לדפוס עשרות אלפי שקלים בצרוף עלויות ההדפסה אנו עומדים כעת בפני התחייבויות של עשרות אלפי שקלים שעוד לא נמצא להם תורם

על כן כל המעוניין להשתתף בהוצאות ההדפסה בכמות של 20 ספרים ומעלה במחיר הקרן של 25 ש"ח לספר, ואנו או השותף נפיץ את הספר בכל רחבי הארץ והעולם ללא מתרות רווח

